

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 90 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 0.550 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.021, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Ob vsaki uri - demokracija

Kje pa je še najti delaven parlamentari-
zem? se sprašuje danes ne samo jugoslovans-
ska, ampak — kar bodi slednji v tolažbo —
splošna evropska politika. Rusija je na zadnji
seji izvršilnega odbora tretje internacionale
dala za bližnje volitve po Evropi naslednje
smernice: Delavcem se prepoveduje vsaka
zveza s socialnimi demokrati. Industrijsko de-
lavstvo naj ustanovi avantgardo, ki edina mo-
re komunistom zagotoviti pri volitvah uspeh.
Potrebna je enotna fronta proti vsakemu re-
formizmu; biti je odločen boj za diktaturo
proletarijata; vojaki in mornarji se morajo od-
povedati politični nevtralnosti, ki dondela ko-
risti itak le posedujočemu razredu. Italijanski
ministrski svet je ravno te dni odobril Musso-
linijev načrt nove zbornice in novega voliv-
nega reda. 400 poslancev ne bo več voljenih,
ampak imenovanih. Po fašistovskem zakonu
pripoznane združbe in sindikati bodo predlo-
žili 800 mož, fašistovski veliki svet bo izmed
teh odobril 400 »poslancev« — in mirna Bos-
na. Italija je pognala parlament, propore,
stranke in volitve v muzej kot zadnjo redkost
20. stoletja... Očitno navdahnjen po Mus-
soliniju in Italiji je španski diktator Primo de
Rivera z istim poskusom Italijo celo prehitel,
oba pa turški tiran Kemal paša. Diktatura je
v bolni Evropi reden sistem. Grčija, Bolgarija,
Litva, Madjarska, Poljska. Kakor Mussolini za
volivni red bje ravno te dni maršal Pilsudski
borbo za brezpogojno vdano večino, ki bo, ne
da bi nujno kršila ustavo in zakon, oba lahko
ustavno spremenila diktatorju in njegovi oko-
lici v prid.

Nič bolj razveseljiva ni slika parlamenta-
rizma v tistih državah, ki so vsaj formalno še
ohranile parlamentarno vladavino. Nemški
političen svet in v njegovi miselni sferi na-
hajajoči se narodi so bolni. Avstrija nima bolj
udomačene besede kot je stavka, če vlada le
zamišlja kako zakonsko reformo, kako poli-
tično iniciativo. Edina skupna nit trenutne
nemške vlade v Berlinu pa je zopet prepriča-
nje, da se nobena stranka ne strinja z drugo,
da bi omogočila skupno delovanje in lepše ni
mogel podati sedanje politične miselnosti go-
spod poslanec pri Hindenburgu kot s vpraša-
njem: »Kdaj gremo spet na počitnice, gospod
predsednik?« In zopet, kako naj bi bilo, Hin-
denburgov odgovor: »Ko boste izvršili naloge,
radi katerih ste prišli v parlament.« Da — na-
loge, katere naj si dajejo narodi sami! Toda,
kako jih narodi oziroma njihovi predstavitelji
vrše? Tako, da se govori o neobstoju narodne
volje!

Večje razcepljenosti svetovna zgodovina
še ni videla kot jo ima sedaj pred očmi. Ideja
skupnosti, skupne blaginje in časti, ki je nek-
daj tako dičila srednjeveškega viteza in an-
gleškega lorda, je pokopana. Mesto nje rastejo
iz dneva v dan skupnice, ki se preoblikujejo
v stranke, ki imajo zopet sredino, levo in de-
sno krilo. Propore, ideal nekaterih pravoslav-
cev, drobljenje še omogočuje. A da niti v po-
samezni stranki ne pride do soglasja, je ravno
povojna doba nas nagradila še z novo dobroto:
V strankah samih se dvigajo najrazličnejše
zveze interesnih skupin, delodajalcev, deloje-
malcev, izobraženstva, industrije in kmetijstva,
ki preko in mimo stranke vodijo lastno poli-
tiko, tvorijo drobce zase. Vsakdo pa vidi
vedno le sebe in zopet sebe. Pred desetletji
je mogel še izraziti socialni demokrat Schei-
demann zapisati: Generalni štrajk je general-
ni nesmisel! Danes elja za državljana v nje-
govi miselnosti obratno!

Nič čudnega, če je tožba po vodilnih po-
litičih, ki bi z orjaškim umom in plamtečim
srcom objeli splošnost in njeno blagostanje, ki
bi znali vladati druge in sebe, ki bi znali
splošnost nadrediti ne samo svojim osebnim,
ampak tudi strankarskim geslom in koristim,
tako splošna in karakteristična. Čujejo se klci
po vzpostavitvi os-bnostnega razmerja med
volivcem in izvoljenim, klci po osebnostih,
pred katerimi naj se umaknejo matematične
narave in mehanizem volivnih list in volivnega
boja, da iz teh razvalin ljudske, parlamentarne
politike zraste zopet služba na javnosti.

Pri nas doma bi bilo to poglavje tem žal-
ostnejše, ker gre za oblikovanje našega narod-
nega in državnega testa, ker ima politika pred
seboj narode, ki kot kadeče se njive čakajo,
kdaj pade vanje kleno zrno, ki so vsled svojih
dolgotrajnih borb zaslužili veliko politično iz-
obrazbo in samovlado, na katerih bi se storil
greh, če bi jih pahnili nazaj za desetletja ali
pa jih primerjali s kako drugo evropsko de-
generacijo!

Delovna vlada Vukičevića

Radič in Pribičević razbila koncentracijo — Nova vlada bo danes
že zaprisežena? — Dr. Korošec kandidat za ministra za notr. zadeve

r Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Posto-
panje Stjepana Radiča in Pribičevića ves čas
krize, posebno včerajšnji brutalni nastop proti
Marinkoviću, sta jasno pokazala, da ta poli-
tična dvojica ni sprejela ideje koncentracije,
nego da se za njunim delom skriva nekaj dru-
gega. Zato so vsi politiki po tem nastopanju
in po vrnitvi mandata po Marinkoviću prepri-
čani, da je vsak nadaljnji poskus odveč, ker
je položaj popolnoma jasn.

Ves potek krize je dokazal, da je bila
osrednja točka ideja koncentracijske vlade,
na kateri bi lahko sodelovali vsi, zlasti pa
tisti, ki imajo vedno polna usta kritike in be-
sed za blagor države in jugoslovanskih na-
rodov. Z večkratnim povabilom Radiča in Pri-
bičevića kot voditelja opozicijskih skupin
v vlado, je bila ta ideja dokumentirana. In
kljub temu, da je ne samo jugoslovanska po-
litična javnost prepričana, da ta dva politika
predvsem hrepenita po strankarskem razma-
hu, ne pa toliko po delu v prid celoti in po-
sameznim narodom, in dasi so imeli vsi do-
sedanji vladni krogi z obema politikoma iste
skušnje in vtise, se je vendar vabilo za vstop
v koncentracijsko vlado izdalo ponovno. Še
več! Stjepan Radič kot vodja seljaško-demo-
kratske koalicije je dobil celo mandat za se-
stavo vlade. Pa tudi pri ponovnih poskusih
od strani Velje Vukičevića, zlasti pa Voje
Marinkovića, sta oba politika pokazala, da
na svoj program ne mislita tako resno, kakor
izjavljata in sta celo predlagala rešitev, ka-
tero so tukajšnji belgrajski listi označili za
škandalozno. Na vseh teh štirinajst dnevnih
poskusih, katere sta razbila še vedno Radič
in Pribičević, je bilo končno kot dozorel sad
izvršeno današnje dejstvo in se utrdilo pre-
pričanje, da je parlament delazmožen brez
Radiča in Pribičevića. da je treba v svrhu
izvršitve delovnega programa sedanje vlade,
ki je dobila zaupnico že s septemskimi
volitvami, sestaviti vlado, ki bo delo hitro in
urno nadaljevala tudi brez Radiča in Pri-
bičevića.

Vsi politični krogi so prepričani, da bomo
dobili delovno vlado koaliranih strank iz pro-
šle vlade, kakor so se sporazumeli gg Vuki-
čević, dr. Korošec, Davidović in dr. Spaho.
V tem smislu so se danes ves dan vršila po-
gajanja med šefi skupin.

Marinković vrne, Vukičević dobi mandat

r Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Ob 10.
dopolodne se je zunanji minister dr. Marin-
ković, ki je toliko ozdravel, da je lahko odšel
iz svojega stanovanja, odpeljal v dvor, kjer
je bil sprejet od kralja. Pri tej priliki je Ma-
rinković kralju ponovno razložil svoj razgovor
s Stjepanom Radičem in Pribičevićem v smi-
slu izjave, ki smo jo včeraj priobčili, to je,
da je pismo, ki naj bi pomenilo odgovor na
njegovo ponudbo za vstop v vlado, osnovano
na neresničnem reproduciranju razgovorov
med njim in obema političnima pogodberič-
koma.

Popoldne je bil za Marinkovićem v dvoru

Gre le za osebna maščevanja

Uradni fašistovski tisk priznava, da obmejna milica ni na svojem
mestu in jo je treba izmenjati — Osebna sovraštva

ž Trst, 22. februarja. (Tel. »Slov.«) Med
tem ko se »Popolo di Trieste«, uradno glasilo
fašistovske stranke na Primorskem, vzdržuje
vsakega komentatorja o vesti o napadu v Sel-
cah, piše »Piccolo« pod naslovom »Balkanski
stil«, da gre za napad v značilnem balkan-
skem stilu, ki bi se lahko presojal s politič-
nega in mednarodnega vidika. Taki napadi
kršijo mednarodno pravo in imajo namen,
izzvati incidente, ki bi se lahko nepričako-
vano razpletli in izzvali težke posledice. Toda
disciplinirana milica se ne bo dala izzvati
po tako neumnih izzivanjih in prizadeta

Zato je normalni razvoj dosedanjega po-
ložaja zadovoljil s končno rešitvijo vse, ki ve-
rujejo v delo na ljudski blaginji, na ljudski
skupnosti, ker so pred njim zopet moške, ki so
izšli iz naroda za narod, za kralja, državo in
domovino za nesebično delo v prid celoti.

Velja Vukičević, ki je izjavil, da je bil samo
pri maršalatu dvora. Vukičević se je popoldne
večkrat sestal z Davidovićem ter se je z njim
razgovarjal o možnosti sestave delovne vlade,
katere podlaga bi bila dosedanja koalicijska
vlada. Ta pogajanja so privedla do dobrih
rezultatov. Davidović je ob 6. zvečer na seji
demokratskega kluba izjavil, da so ta vpra-
šanja rešena in da je predlagal kot zastop-
nika zunanjega ministra dr. Ilijo Šumenko-
vića, ki prevzema obenem resort ministrstva
za izenačenje zakonov. Demokratski klub je
vzel to poročilo soglasno na znanje. Davidović
je o tem Vukičevića osebno obvestil.

Takoj nato je bil sprejet v avdienco pred-
sednik narodne skupščine dr. Ninko Perić,
ki je kralju predlagal novega mandatarja za
sestavo koalicijske delovne vlade Veljo Vuki-
čevića. Nj. V. kralj je ta predlog sprejel. Vu-
kičević je bil ob pol 8 sprejet v avdienco.
Ko je odhajal iz dvora, je na vprašanje častni-
karjev: »Ali imate mandat?«, odgovoril:
»Kakšen mandat? Imam vlado. Jutri bomo
imeli vlado.« Nato je odšel v predsedništvo
vlade, kjer se je razgovarjal z načelnikom
Jugoslovanskega kluba dr. Antonom Koroš-
cem in načelnikom muslimanskega kluba dr.
Mehmedom Spahom.

Ker je dr. Marinković danes tudi for-
malno vrnil mandat, je bil pozvan ob 7 v dvor
predsednik narodne skupščine dr. Perić. da
stavi predlog. Predsednik skupščine dr. Ninko
Perić je Nj. Vel. kralju predlagal, da poveri
sestavo delovne vlade Velji Vukičeviću.

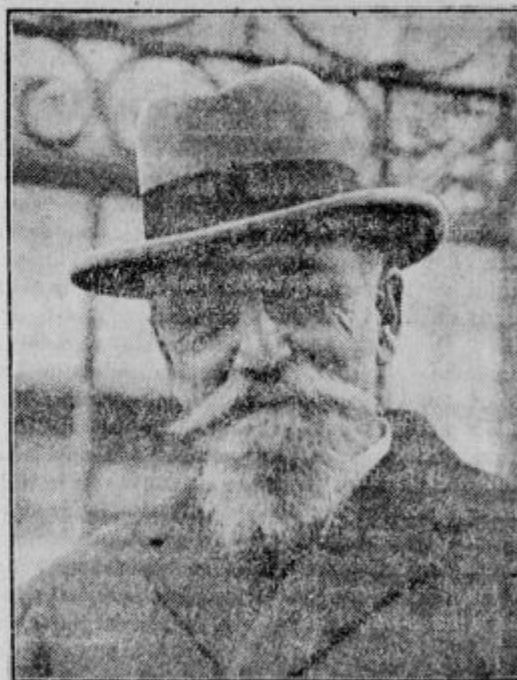
Takoj za Peričem je bil pozvan v dvor
Velja Vukičević, ki je dobil pri tej priliki

mandat za sestavo delovne vlade

Ako ne bodo nastopile nepredvidene
težave in ovire, se bo sestavila vlada, ki bi
ji načelovali Vukičević. Ostala ministrstva pa
bi bila sledeče zasedena: Notranji minister
dr. Anton Korošec, zunanje ministrstvo: dr.
Voja Marinković, vojno ministrstvo: general
Stevro Hadžić, pravosodno ministrstvo: Milo-
roda Vujičić, prosvetno ministrstvo: Milan
Grol, zdravstveno ministrstvo: Gera Popović,
gradbeno ministrstvo: Pera Marković, pošto
ministrstvo: Vlado Kocić, železniško mini-
strstvo: general Milosavljević, ministrstvo za
izenačenje zakonov: dr. Ilija Šumenković, ki
bo nadomestoval zunanjega ministra dr. Ma-
rinkovića za časa njegove bolezni, ministrstvo
za vere: Obradović, trgovinsko ministrstvo:
dr. Mehmed Spaho, ministrstvo za agrarno
reformo: Velja Andrić, ministrstvo za so-
cialno politiko: Čeda Radović, gozdarsko mi-
nistrstvo: Aca Miović, finančno ministrstvo:
dr. Bogdan Marković.

V ponedeljek se sestane narodna skupščina

r Belgrad, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Ako bi
se jutri sestavila vlada, se bo sklicala narodna
skupščina za ponedeljek. Na mesto sedanjega
podpredsednika narodne skupščine Pere Ma-
rinkovića bi prišel narodni poslanec Agatonović.

Velja Vukičević,
novi mandatar krone za sestavo delovne vlade

ki je poveljeval napadenim milicnikom, ni bil
Ferfolja, kakor se je pomotoma javilo, temveč
Fermeglia, po rodu Italijan.

Pastirsko pismo avstrijskih škofov

v Dunaj, 22. februarja. (Tel. »Slov.«) Av-
strijski škofje so izdali posno pastirsko pi-
smo, v katerem pravijo med drugim: Za otro-
ke katoliških staršev zahtevamo iz državnih
sredstev katoliške šole s katoliškimi učitelji.
Izražamo svoje najgloblje ogorčenje, da so se
v marsikaterih šolah v Avstriji iz državnih
šol odpravili križi, da smejo brezbožni učite-
lji nemoteno in nekažnovano zasmehovati ve-
ro otrok, da izpodkopavajo delovanje katehe-
tov in da se dovoljuje odkrita propaganda
nenravnosti. Najno je potrebno, da se obvaruje
mladina pred nenravnostjo, ki se širi v jav-
nem življenju. Vsak otrok, čigar življenje se
namenoma uniči, kriči do nebes po maščeva-
nju. Pri tem mislimo na oni zločin, ki se
mora imenovati samomor narodov. Avstrijski
škofje izrekamo v zavesti svoje dolžnosti, da
bi bilo vsako omiljenje kazenskega zakonika
glede takega umora usodepolno in velik zlo-
čin. Direktna, to je neposredno nameravana
usmrtitev otroka že tudi v začetkih njegovega
življenja je umor in zato vnebovpijoč greh,
kakor vsak drug umor.

Vatikan dobi v Ameriki posojilo

v Chicago, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Čikaški
škof Mundelein bo šel v Rim, da zaključi do-
govore za emisijo posojila 1.500.000 dolarjev
za Vatikan v Združenih državah za zgradbo
novega kolegija de propaganda fide. Posojilo
se bo razpisalo v obliki 5% v 20 letih vračljivi-
vih bonih s posredovanjem ameriške emisij-
ske banke.

Afganistanski kralj v Berlinu

v Berlin, 22. febr. (Tel. »Slov.«) S starim
pruskim pompom so danes sprejeli v Berlinu
afganistanski kraljevski par. Vse mesto je
bilo v zastavah in slavolokih. Kraljevski par
se je peljal skozi nepregledni spalir, ki so ga
tvorile deklice in vojska z godbami. Na ko-
lodvoru ga je pričakoval državni predsednik
s častno četo. — Popoldne je afganistanski
kralj oficijelno posetil državnega predsednika
Hindenburga. Tisočglava množica je štala na
obeh straneh cest, po katerih se je vozil kralj.
Popoldne se je predstavil kralju podkanceler
Herg v zastopstvu obbolelega kancelerja ter
celotni v Berlinu akreditirani diplomatski
kor.

Francila čestita Estonski

v Pariz, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Estonski
poslanik v Parizu se je danes prijavil pri
francoskem zunanjem ministru Briand u na
Quai d'Orsayu, katerega je obvestil, da ob-
haja danes Estonska desetletnico svoje ne-
odvisnosti in da je bila Francija prva država,
ki je priznala njeno neodvisnost. Briand je
naročil poslaniku, da sporoči svoji vladi ča-
stitke francoske vladi k tej obletnici.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Gozdni delavci
iščejo akordna dela. Ponudbe pod Akord 1306.

Proste službe

Učenka poštenih staršev - za trgovino mešanega blaga za Jesenice, se sprejme. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod št. 1462.

Trgovski pomočnik

dober manufakturst, vojašine prost, se sprejme v trgovini mešanega blaga. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod št. 1361.

Kuharica

za župnišče, ki se ne boji prijeti tudi za poljsko delo, se sprejme. Naslov v upravi Slov. pod 1457.

Strojni ključavničarji

1 do 4, se iščejo za avtomobilsko mehanično delavnico. - Samo starejše moči naj se javijo pod »Reference« št. 1363 na upravo lista.

Iščem perfektno kuharico

za sanatorij v Zagrebu. Adresa: Dr. Kavčič, Račkoga 2, Zagreb.

Mlekarja

izvežbanega v vseh mlekarskih poslih; plača po dogovoru, nastop takoj. Naslov pod »Mlekar« št. 1432 pri upravi lista.

Kuharico-gospodinja

sprejme takoj ali s 1. marcem 1928

Dijaški dom, Kočevje.

Pogoji: prvovrstna, samostojna moč, ki zna gospodinjstvo in dobro kuhati. - Samske imajo prednost.

Posestva

Gorska hiša

se proda na prijaznem gričku, z gozdom, travnikom in njivo, po nizki ceni. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1325.

Stanovanja

Selitve

v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom

Slovenia transport

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

STANOVANJE

se išče s 4 sobami, kopalnico za takoj ali za maj. Ponudbe pod Poštni predal 242, Ljubljana.

SOBA

lepo opremljena, zračna, z električno razsvetljavo, se odda s 1. marcem. - Naslov pri upravnistvu »Slovenca« pod št. 1458.

Mirna stranka dobi takoj stanovanje

v Domžalah št. 62. 1469

Kdo kupi?

Fiat nova tipa

503, športni, dvosedezni, z dvema zasilnima sedezema, vožen samo 2400 km, prodam zaradi nakupa večjega voza, Emil Rumpel, Ljubljana, Langusova ulica 7. 1364

Spalna oprava

nova, iz mehkega lesa, pleskana, poceni naprodaj. Aljaževa cesta št. 20, Sp. Šiška. 1387

Orehe in suhe gobe

oddaja pri vsaki množini Peter Šetina - trgovina, Sevnica ob Savi. 1435

Prodajam smrekove suhe

deske in plohe

Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 1464.

Kdo prodaja?

Hlode

bukove la. in hrastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga

V. SCAGNETTI

Ljubljana.

Kupim dva rabljena PLETILNA STROJA

št. 7 in 8, širina 40 in 50 cm. Pismene ponudbe s ceno na: M. Kronovič, Banija 130 b - Karlovac.

Kisikove steklenice

(Sauerstoffflasche) 40 litrov kupi Ciril Podraž, Studenec-Ig 147. 1385

Nasla obrt

Rabljeni in novi

pisalni stroji

najboljših znamk

po najnižjih cenah

Ant. Rud. Legat & Co.,

Maribor,

Slovenska ulica št. 7.

Telefon 100.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje direktno v največji vrvarni Jugoslavije Mehanična vrvarna Šinkovec, Grosuplje.

Posredovalnica za službe

Pavla Ogrinc

Ljubljana, Sv. Petra cesta

33 preskrbi najboljšo

privatno in hotel-

sko služinčad za Ljub-

ljano in izven ter oddaja

službe kuharicam, nata-

karicam, blagajničarkam,

sobaricam, služkinjam itd.

Wanderer automobili

Odpri štirisedežni voz, sportni voz, Limousine in Cabriolet 6/30 in 8/40 HP

najnovejše sestave s 4 do 5 sedeži

»WANDERER« vozovi so znani po prvovrstnem

materijalu, največji sigurnosti in elegantni obliki.

Glavno zastopstvo za Slovenijo in Hrvatsko

PAVEL STELE, Ljubljana

Kopitarjeva ulica št. 3

NAJBOLJŠI PREMAG

Cebin Wolfova 1/2

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki

A. VOLK, LJUBLJANA

Realjeva cesta št.

Veletrgovina s tlitom

Klobuke

slamnike, čepice, perilo, dežne plašče in dežnike. Telovadne potrebščine in drugo modno blago kupite najceneje

pri Amerikancu

Ljubljana, Stari trg 10

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, strajce, gumbe, vezenino, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Poizvedbe

1000 Din nagrade

dam tistemu, kateri izsledi ali pripelje PSA »Lorda«. Bel s črnimi lisami, dolgodlaki angleški seter, ima št. 904. Naj sporoči na naslov: Bogdan Žilič, trgovec, Ljubljana, Dunajska cesta 11.

Lepo posestvo

na prometni cesti v Ljubljani, tik proge južne železnice, obstoječe iz stanovanjskih, pisarniških, velikih skladiščnih prostorov in obširnega dvorišča, pripravno za večje trgovsko, industrijsko ali spedijsko podjetje,

!! se prodaja !!

Posredovalci izključeni! — Naslov se izve v upravi »SLOVENCA« pod šifro »1456«.

Neobhodno potreben vsakemu radio-amaterju

Radiokoledar 1928 Cena Din 25.—

in

Radiozemljevid 1928 Cena Din 15.— „Radiowelt“

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozzengasse 6/7.

Lipski pomladni velesejem 1928

splošni velesejem od 4. do 10. marca

tekstilni, čevljarški in usnjarski velesejem od 4. do 7. marca

tehnični in stavbni velesejem od 4. do 14. marca

prvi mednarodni velesejem avtomobilov od 4. do 14. marca

Je najugodnejši kupčijski trg in največji velesejem v Evropi.

Znižane vozne cene. — Brezplačni vizumi.

Pojasnila daje:

Častno zastopstvo

STEGU - LJUBLJANA

Gledališka ulica 8.

Sir H. Rider Haggard:

Kleopatra, egiptovska kraljica.

»Mar navsezadnje skrivaj ljubiš tega človeka, Karmion,« je rekla in se nasmejala, »da si vrgla svoje nežno telo med njega in med nože teh brezspolnih psov?« In zaničljivo je ošinila evnuhe.

»To ne!« je odgovorila Karmion srdito, »nisem pa mogla gledati, da bi taki ljudje, kot so ti-le, morili srčnega moža.«

»Res,« je rekla Kleopatra, »srčen človek in hrabro se je boril; niti pri igrah v Rimu nisem videla tako ljutega boja. No, prizanašam njegovemu življenju, dasi je to življenje slabotno zavoljo mene — žensko slabotno. Odnosite ga v njegovo sobo in ga strážite tam, dokler ne ozdravi ali — umrje.«

Tedaj se mi je zvrtilo v glavi, silna slabost me je obšla in pogreznil sem se v nezavest.

Sanje, sanje, sanje! Brez konca in kraja in vedno druge, ko se mi je dozdevalo, da sem leta in leta plaval po morju smrtnih borbe. Med njimi pa prikazen nežnega obraza temnooke ženske in dotikljaj bele roke, ki mi je lajšala boli, da sem zopet zaspal. Včasih tudi prikazen kraljevskega obraza, ki se je sklanjal čez mojo zibajočo se posteljo — obraz, ki ga nisem mogel doumeti, čegar lepota pa se mi je pretakala po mrzličnih žilah in bila del mene — videl sem svoja mlada leta, stolpe templjev v Abutisu in sivo-lasega Amenemheta, mojega očeta — neprestano pa mi je bila pred očmi tista strašna dvorana v Ametiju, in majhni oltar, pa duhovi, zaviti v plamen! Dozdevalo se mi je, da sem na veke taval tamkaj in klical sveto mater, ki nisem mogel doumeti njenega spomina, klical venomer in zaman! Zakaj noben oblak se ni spustil na oltar, samo od časa do časa je donel velik glas: »Izbrisite ime Harmakisa, otroka

zemlje, iz žive knjige nje, ki je bila, ki je in bo! Izgubljen je! Izgubljen! Izgubljen!«

Tedaj pa je odgovarjal drug glas:

»Ne še! Ne še! Pokora je blizu. Ne izbrisite imena Harmakis, otroka zemlje, iz žive knjige nje, ki je bila, ki je in bo! S trpljenjem se utegne greh izbrisati!«

Ko sem se zavedel, sem spoznal, da sem v svoji izbi v stolpu palače. Bil sem tako slab, da sem komaj vzdignil roko in življenje je šlo prhutalo v meni kakor prhuta umirajoč golob. Glave nisem mogel obrniti. Gani se nisem mogel. A vendar je bil v mojem srcu nek občutek pokoja in konca temnih nadlog. Luč svetilke je bila neprijetna mojim očem; zaprl sem jih, ko pa sem jih zaprl, sem slišal šumenje ženske obleke na stopnicah in hitre, lahke stopinje, ki sem jih dobro poznal. Bile so stopinje Kleopatre!

Stopila je v sobo in se približala postelji. Čutil sem jo prihajati. Vsak utrip v mojem bormem bednem telesu se je odzival njenim stopinjam in iz temine mojega smrti podobnega spanja je vstala vsa moja silna ljubezen in sovraštvo, ki sta me trgala v medsebojni borbi! Sklonila se je čez mene; njen ambrozijni duh mi je igral po obrazu, slišal sem, kako ji je utripalo srce! Vedno nižje se je sklanjala in nazadnje so se njene ustnice narahlo dotaknile na čelo.

»Revež!« sem jo slišal šepetati. »Ubogi revež, tako slab, da umira! Usoda ti je bila prekruta! Predober si bil, da bi bil v igro in zabavo take ženske kot sem jaz — igrača, ki jo moram premikati v svoji politični igri! O, Harmakis! Ti bi bil moral voditi in vladati igro! Ti kovarski duhovni bi te bili lahko to naučili; niso pa ti mogli dati poznanja človeštva, niti te zavarovati zoper postavo narave. In ljubil si me z vsem svojim srcem — oj, dobro se zavedam! Kakor mož si ljubil oči, ki so te kakor luči razbojniške ladje zvabile v pogubo in si kakor otrok visel na ustnicah, ki so ti z lažmi premamile srce in ti rekle

suženj! No, igra je bila poštena, zakaj ti si me hotel umoriti; in vendar mi je žal. Tako umiraš? In tako je moje slovo od tebe? Mogoče se nikdar več ne srečava na svetu, in to je morebiti prav, kajti ako bi živel, kdo ve, kako bi ravnala s teboj, kedar preteče ura moje nežnosti? Umiraš, tako praviš — ti učen bedaki z dolgimi obrazi, ki bodo drago plačali za to, ako te pustijo umreti. Kje pa se bova zopet videla, ko izdam poslednjo karto? Enaka si bova tam v kraljestvu, kjer vlada Oziris. Čez nekoliko časa, čez nekaj let — mogoče že jutri — se bova zopet videla. In kako me boš pozdravil, potem, ko me boš dobera poznal, kakšna sem? Ne, moraš me oboževati in častiti tukaj in tam! Zakaj krivice se ne morejo dotakniti neumrljivosti take ljubezni kot je tvoja. Samo zaničevanje more kakor kislina razjesti in uničiti ljubezen plemenitih src in razkriti resnico v svoji usmiljenosti vredni goloti. Se vedno se moraš oprijemati mene, Harmakis; zakaj najsi bodo moji kakršnikoli, sem vendar velika in vzvišena nad tvoje zaničevanje. O, da bi te bila mogla ljubiti kakor ti ljubiš mene! Malo je manjkalo, da bi te ne bila, ko si pobil tiste vojake; in vendar — ne docela tako.

»Kakšno obzidano mesto je moje srce! Nikdo ga ne more zavzeti; niti, kadar odprem vrata na stežaj, ne more noben človek osvojiti varujočega stolpa! O da bi mogla otresti to samotnost in se izgubiti v dušo drugega človeka! O da bi mogla za leto dni, za en mesec, za eno uro popolnoma pozabiti na politiko, ljudstva, velikolepje moje palače, in biti samo ljubeča ženska! Harmakis, srečno! Pojdi in se pridruži velikemu Juliju, ki ga je tvoja umetnost pred menoj priklicala iz smrti in mu nesli pozdrave egiptanske kraljice! Ej, vodila sem za nos tebe, vodila sem za nos Cezarja — morebiti me dohiti usoda, preden bo vse končano, in vodili bodo tudi mene za nos. Harmakis, srečno!«

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23. zvezek: A. Sheehan, Nodas. Povest irskega dekleca, 24. Din, vez 32 Din. — 24. zvezek: A. Marby, Hanka. Ljudsko-srbska povest, 22. Din, vez 30 Din. — 25. zvezek: Haggard, H. H. Cesarja Montezuma, 14. Din, vez 22 Din. — 27. zvezek: Pregeš, Otrok solnce, 24. Din, vez 22 Din.

Sestre v domačiji Miklove Zale

A. Vrbnikova

Koroška, po kateri je Miklova Zala tako zelo hrepnela, da se je vsa mameča razkošnost turškega doma razblinila v nič ob spominu na njo, in da je Zala — simbol trpeče in ljubeče Slovenke iz Korotana — pretrpela vso grozo zasledovanega ubežnika, da bi zopet stopila na njena sveta tla, je prav res biser, ki ga ne smemo in ne moremo pozabiti.

Kamorkoli kreneš, povsod ti razgrinja svoje naravne lepote, da slednjič ne veš, za katero izmed očarujočih slik bi se odločil, da bi se odpočilo srce: Tu razklani in strmi obronki Karavank z ozkimi, globokimi soteskami in skritimi potoki, tam valoviti hribi in bele cerkvice na njih, pod njimi pa sanjava alpska jezera, kinč pradomovine naše. Zdaj so čista in modra kakor nebo in mirno šepetajoča, zdaj siva in razburkana, da butajo valovi ob skalovje in grmijo v brezupnem sruhu preko planjav. — Koroška ni nikjer enolična in dolgočasna.

In tu je bila doma Miklova Zala, in tu domujejo Slovenke, ki naj jim bodo posvečene te vrstice.

Kdor ni od tam in ne pozna koroškega solnca in koroškega gorja, smeha na ustnih in solz v očeh, kdor ni pretrpel, kar so pretrpele koroške Slovenke, ta bo žene iz Korotana komaj razumel.

Narodno-zavedna, pogumna in nadarjena

V enomernem boju z Nemci je postala Koroška že zgodaj precej samostojna; brez ozira na priznanje ali grajo si je ustvarila svoje lastno narodnostno naziranje. Njena pot je bila samotna in je morala premagati sto zaprek. Dostikrat se je vprašala, čemu vse to; za samo priznanje, da čuti z Nemci, je bil vsakdo češčen, sprejet v družbo, užival je prednosti in sleherna vrata so mu bila

Zilska narodna noša.

(Gospa Primožičeva roj. Kobentarjeva s hčerko.)

Marija

(Konec.)

Ali nisva imela prav danes popoldne dovolj prilike videti, kako je množica moških, ki se strastno in polno zahtev zaletavajo drug v drugega, tako neznosna, moreča in brezdelna? Resnično, moža je treba disciplinirati z »večno ženskim« in ga osvoboditi iz okorelosti, sicer ga privede njegovo življenje sile do nerodovitosti in uničenja samega sebe. Ali ste že kdaj slišali benediktince, kako zapojejo »Salve regino«? Vedno me je genilo to petje in v spominih na nesmiselno ruvanje trmoglavih in razdraženih moških sem si mislil: Povsod, koder moški zidajo, organizirajo ali kakorkoli skupno delujejo, povsod spada pravzaprav »Salve regina« — povzdigovanje moške duše k vsemu, kar je vzvišeno nad moškostjo, k visokosti popolne ženske duše, ki jo je posvetil sveti Duh. Tu bi bila moška energija venomer v službi višje moči, bi se vedno spominjala, da tudi najvišja tvorba volje in duha nima prave vrednosti, če ni čistosti v načrtih, ljubezni v delu in ponižnosti v uspehu! Podoba svete Device pa ne dviga samo duše moža, marveč tudi dušo ženske. Žena, ki je nosila Kristusa in jo je usposobil sveti Duh, da je večno življenje svetla sprejela v človeško življenje, je po pravici ideal krščanske ženske duše. Kraj je bolj preprosto? Ali more vsebovati kaka druga oseba iz leposlovja ali zgodovine — pa če je še tako polna visokosti in očarljivosti — le

odprta. Bolj kot Nemcem. Da, bolj kot Nemcem so postregli renegatom, da bi iztrebili slovenstvo. Vse to pa ni zapeljalo Slovenk, da bi izdale svoj narod. Od nekdaj so bile nositeljice narodne ideje, in ko so v plebični dobi nastopale kot agitatorke, govornice in probuditelje, so sledile samo svojemu globokemu notranjemu prepričanju o pravičnosti slovenskih zahtev. Med njimi so bile žene, ki so po svoji vzgoji dosti bolje obvladale nemščino nego slovenščino, a so z nemško prošnjo in prigovarjanjem pripravile družino, da je volila — slovenski! Kaj takega more storiti samo značaj, utrjen po trpljenju in bolesti, velikopotezna žena z lastno razsodnostjo, spretna rešiteljica in poznavalka naravnih življenjskih pravic. In to je Korošica. Ze kmetica se odlikuje po izrednem noru in često umstveno daleč nadkriljuje moža. Preveč oddaljena od šole, se je naučila brati doma in mnogokatera celo pisati. Naročene so na slovenske liste in knjige, ki jih preberejo in pretehtajo od kraja do konca.

Ljubeče matere, dobre gospodinje

Korošice so ljubeče in čuječe matere. Slovenki prav nikjer ni tako težka vzgoja

Igralci »Miklove Zale« v St. Jakobu v Rožu.

mladine kakor v jezikovno mešanih krajih, kjer se nasprotnik naravnost trudi, da bi zapeljal in upropastil slovenski naraščaj. V teh nežnih letih zorijo potem značaji in se ločijo od omahljivcev. Ni je večje bolesti za koroško mater, kakor če se otrok izneveri narodu; ta rana skeli tembolj, ker so koroški Slovenci prepričani, da je renegat zmožen tudi vsakega drugega zločina.

V splošnem so Korošice tudi prav dobre gospodinje. Govorim predvsem o kmeticah. Prve so zjutraj pokonec in brez oddiha delajo cel dan v hiši in na polju. Platno in skrob izdelujejo še marsikje same. Z bistrimi dovtipi, smehom in petjem oslajajo delo in med trud in napor znajo vrniti ure razkošnega razvedrila. Ob takih prilikah se pokaže njihova ljubezen in

nadarjenost za petje in glasbo

Malo je Korošic, ki bi ne znale peti, malo koroških kmetij, kjer ne bi imeli godbe kar doma. Na zabavi pa se pobaha kmetica z do-

mačimi »umetnicami«, in ti razkaže vse hišno bogastvo, platno, volno, sukno ter stare slike, skrinje, nože, vezanine, narodne noše in — cvetice.

Križe ob cestah in na krajih nesreč, končnice na panjih so povečini slikale ženske. Hiša pa, ki ima skoraj vsaka še večji ali manjši mostovž, kakor da je zrastle sredi rož!

Vsepovsodi je samo cvetje

na oknih in na mostovžih. Največ gojijo nageljnov, pokončnih in visečih, slovenski in nemški rožmarin, roženkravt in muškat. Na vrtu pa jim cveti nežna megla. Ves ta kras povijejo v pušeljce in jih popenijo z zlatom, da so tem vernejši izraz goreče in zveste ljubezni.

Kakor veri in narodu, so ostale Korošice

zveste starim šegam in navadam

Ob prevažanju bale, ob poroki, pri narodnih plesih pod lipo, ob praznikih in raznih opravkih se vidi toliko starih in mikavnih obredov, da bi bila velika škoda, če bi jih opustili. Pred Telovim postavijo pred vsako hišo mlaj, o binkošti zataknje gospodinja v

zavoda šolskih sester v Velikoveu in St. Jakobu v Rožu, kjer posečajo slovenska dekleta polletne tečaje, da dobijo najpotrebnejšo gošpodinjsko izobrazbo.

Avba iz Roža.

Pred vojno so bile

organizirane Korošice

večinoma v Izobraževalnih društvih. V plebični dobi je Zveza ženskih društev na Koroškem štela 56 ženskih organizacij; takrat so imele Korošice tudi svoj list — »Koroško Zoro«. Zdaj prevladujejo zopet Izobraževalna društva, kjer imajo ženske ponekod deklishe odseke. Ta društva vpirarjajo na veliko veselje gledalcev, zlasti kmetiškega prebivalstva, igre in deklamacije, včasih naravnost z umetniškim zanosom.

Kdor ni že kot otrok moral stati na braniku za svoje ideale in ni okusil strahu in dvoma in divjega poguma, ki jih rodijo krivica, zasmeh in preprič, komur ljubezen do domače grude in jezika ni vzklikla vprav radi teh žalenj in se razvila tembolj, čim globokeje je bil narod ranjen, kogar ti neprestani duševni pretresi niso dvignili nad malenkostnost vsakdanjega življenja, temu bo ostala duša koroške Slovenke še naprej zagonetka.

Slovenska kmetijska hiša.

sleherno okno lipove vejice, o kresu praprotni kresnice.

Poznam ljudi, ki Korošic ne marajo; s predsodki jih sprejemajo, neupravičenimi in žaljivimi. Vrednost ali nevrednost Korošic merijo po številu nezakonskih otrok. Naj pribijem statistično dognano dejstvo, da nima južna, torej slovenska Koroška prav nič več nezakonskih otrok kakor Kranjska. Kar je na Koroškem površnih in lahkomišelnih žensk, po večini niso več naše; obvisile so v mrežah, razpostavljenih po sovragu, in ta jih opeva kot Nemke, če se odlikujejo po brijnostih in znanju, in jih psuje kot Slovenke, če so zašle na stran poti.

Izobraženk manjka

Škoda, da nimajo koroški Slovenci več izobraženih žensk. Par učiteljic je samo in par uradnic, ki jih porivajo oblasti od kraja v kraj, in sicer vedno tja, kjer nimajo nobene narodnostne zaslombe. Tako sta ostala centra slovenske ženske inteligence še vedno

kar se vam dozdeva pri dogmi preveč sirovomateriello, tisto je v resničnosti le neobhodno potrebno konkretno ponazorovanje moči, ki jo ima duh nad materijo. Za človeško naravo pa je vera v vpliv božjega duha na globine človeškega življenja ogromnega pomena. Ta vera tudi tako rekoč odloča o razmerju duha in narave v nas samih, o vsem našem življenju volje. Veliko tega, da so ljudje dandanašnji taki slabotni, da sta šla narava in duh vsaksebi in je to tako bolehalo in povzročalo bolezen, je posledica tega, ker so razpadle najgloblje krščanske verske predstave. Začetna Cerkev je vedela, zakaj se je tako neizprosno borila zoper gnostike, ki se niso zavedali, da so bolj brahmani kot kristjani, in da je treba za resnično vladanje duha najprej velikega zgleda včlovečenja najčistejšega Duha. Kar se tiče te čudovite skrivnosti, da je »Beseda meso postala«, mi ni prav nič težko verovati vanjo. Težje bi mi bilo verovati nasprotno, da bi prišel Jezus Kristus brez nadnaravnega vpliva na svet. Če človek veruje v Boga in v moč, ki je prišla od Boga v življenje, tedaj ne vem, kako bi se mogel nauk o Bogu in njegovem delovanju vzdržati na zemlji, ne da bi obstojal tudi čudež o Brezmadežnici. Po nauku o svetem Duhu v dogmi o Trojici se oni čudeži jasno razlikujejo od poganske mitologije in njenega nauka o božjem sinu. Vera v ta čudež, ki je nastal »po posredovanju svetega Duha«, tudi ni nikakva pretvorba duhovne resnice v materijo, marveč je baš nasprotno — je poduhovljena materija! Dandanašnji smo pa bolj kot kdaj prej potrebni

moči take vere v delovanje svetega Duha, že zato, da se iznebimo črne materialistične vere in da premagamo tistega duha tega časa, ki je postavil fiziologijo na mesto teologije, tako fiziologijo, ki računa prav po šolarsko z realiteto najpreprostejših življenjskih procesov in učinkov sile. Verujte mi, veda o elektriki se bo umeknila teologiji in nauk o elektriki pojde veri v čudeže s poti. Ali ni že vsak vpliv duha na materijo tak čudež, da visoko nadkriljuje sleherne materialistične razlage? Saj se bavijo krščanske dogme prav s tem zagonetnim razmerjem duha in materije, opisujejo tvorbo pravega čudeža, ki pojasnjuje in osvetljuje to čudovito razmerje in je njegovemu razvoju zgled in postavo.

»Vse, kar mi tu razlagate,« je odvrnil učitelj, »me spominja dnevnega reda današnjega shoda. Dolgo so govorili o »obvladavanju kapitalizma«. Nihče pa se ni otresel okorele teže zgolj gospodarstvenega mišljenja, čeprav je imel vedno »obvladanje« pred očmi. Nihče ni spoznal, da se bodo spet in spet izcimili iz močnejših gospodarskih pranažono človeka zgolj izkoriščanje, podkupljevanje in protekcije tako dolgo, dokler ne bodo v boju zoper materijo najvzvišenejši zgledi in ideali okrepili in posvetili duševne čistosti. Zdal razumem, koliko ima Brezmadežna pravica tudi z omadeževanjem duše z denarjem, in kolikega pomena je za vsa življenjska pota. Prava čistost je čednost vseh čednosti!«

»Prav imate,« je dejal urednik, »da ste rekli besedo v okoreli teži zgolj gospodarstva-

Razsodišče, posredovanje, pa tudi sankcija!

Jugoslovanski delegat dr. Marković proti vsaki sentimentalnosti — Če ni sredstev do miru, naj se ustvarijo z obligatno sankcijo — Italija misli še v Ženevi le na Jugoslavijo

v Ženeva, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji varnostnega komiteja se je v glavnem razpravljalo o švedskem načrtu o splošnem posredovalnem predlogu, ki ga je formalno predlagal belgijski delegat Rolin. Kanadijec Reddell je navajal, da je med Združenimi državami in Kanado že od l. 1917. v 23 slučajih uspešno delovala posredovalna komisija. Dalje je obširno govoril švedski pravosodni minister Unden, ki je označil kot glavno nalogo varnostnega komiteja, da se določijo odnošaji med Društvom narodov in posredovalno komisijo. Nato pa je dobil besedo jugoslovanski delegat Marković. Izvajal je, da njegova vlada smatra razsodišče in posredovanje še za nezadostno, če ne bo sankcij proti kršitvam. Iz pakta Društva narodov izhaja jasno, da se ima Društvo narodov postaviti proti vsaki vojni in vsakemu konfliktu sploh in že iz tega sledi dolžnost, da se sklene splošna, vse države Društva narodov obsegaajo varnostna pogodba. Napram italijanskemu delegatu De Mariniju, ki je včeraj poudarjal potrebo pogodb med sosednimi državami, je izjavil Marković, da je De Marini pri tem pač mislil na Jugoslavijo in da on mirno priznava, da je tudi on pri svojem predlogu mislil na Italijo. Posebno ostro se je Marković izrazil proti nemškemu mnenju, da Svet Društva narodov ne sme vsiti nobenega pritiska za sklepanje lokarnskih pogodb, za tako zvane regionalne pogodbe. Sicer vpoštevam nemški argument, da morajo take pogodbe sloneti na prosti volji pogodbenih držav, vendar lepemu zgledu Locarna drugod v Evropi dosedaj še niso sledili. Marković je poudarjal, da bi preko predloga poročevalca Politisa bilo potrebno tudi priznanje statusa quo za res regionalne varnostne pogodbe. Končno je predlagal, da naj se da Svetu Društva narodov formalna pravica inicijative za sklepanje regionalnih varnostnih pogodb. Radi svoje posebne preciznosti in jasne formulacije, s katero je Marković nastopil za neke vrste moralni pritisk Sveta Društva narodov za sklepanje varnostnih pogodb, je Markovićev govor napravil velik vtis.

Na popoldanski seji je nemški delegat Simson za proučevanje vprašanja preprečenja vojne predlagal sledeče: 1. Kadar bi se Svet Društva narodov pečal s konkretnim sporom, bi se morale države v naprej obvezati, sprejeti in izvesti začasna priporočila Sveta, če imajo namen, preprečiti poostreitev ali dovršitev konflikta in preprečiti uredbe spornih strank, ki bi kvarno vplivale na ureditev predlagano po Svetu Društva narodov. 2. Posebno v slučaju preteče vojne nevarnosti bi se morale države v naprej obvezati, da sprejmejo in izvršijo priporočila Sveta, ki imajo namen, obdržati vojaški status quo normalnega mirnega stanja ali ga vzpostaviti. 3. Če bi se sovražnosti že začele, ne da bi bile izčrpane možnosti mirne poravnave, bi se morale države v naprej obvezati, da sprejmejo po Svetu predlagano premirje na suhem, na morju in v zraku, pri čemer bi se morale bojne čete, ki so že prodrele v tuje ozemlje, umakniti, ter bi se morale zagotoviti spoštovanje državne suverenosti druge stranke. 4. Proučiti je vprašanje, ali naj se ta obveznost sprejme samo v slučaju soglasnosti, ali pa tudi pri enostavni ali kvalificirani večini Sveta (brez glasov prizadetih strank). 5. Ta obveznost bi se imela

določiti v pogodbi ali zapisniku, ki bi bil na razpolago vsem državam članicam ali nečlanicam Društva narodov v podpis in ki bi za razne kontinente mogel posebej stopiti v veljavo.

Dr. Beneš o svojem delu

Ženeva, 22. februarja. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v razgovoru s časnikarji razvijal svoje misli o varnosti takole: »Upam, da bomo z varnostno konferenco ustvarili za vse slučaje koristno sredstvo. Trenutnega dela ne maram preceenjati, imam pa popolno zaupanje v zadovoljiv izhod. Varnost se da vsaj za gotove dežele Evrope ustvariti in ta akcija, kateri na čelu je Francija, bo imela vpliv tudi na srednjo Evropo in Balkan. Vzorci pogodb, ki jih bomo tu vsaj teoretično sklenili, bodo imeli velik moralen vpliv do tega, da se bodo končno vse države resno ukvarjale z varnostnimi garancijami. Sedaj smo v prvi bazi našega dela. V četrtek bomo popravili besedilo, o katerem bomo debatirali v prihodnjih štirinajstih dneh. Naše poročilo bo prišlo pred razorožitveni komite in če ga bo ta odobril, se bo pečal z njim Svet Društva narodov v mesecu juliju. Vsekakor pa bo tretja komisija plenarnega zasedanja v mesecu septembru imela pred seboj že dovršeno delo. Upam, da bodo skušnje, ki smo jih imeli dosedaj, privedle do tega, da bodo vlade spopolnile metode investigacije tako, da bo kaj koristnega v njih. Mi se imamo predvsem pečati s sredstvi, ki so potrebna, če grozi kak spor ali je konflikt že tu, da se na lojalen način ohrani status quo in se sprejdi tajna oboroževanja pred izrekom razsodišč.

Madiari so io polomili

v Paris, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Uničenje in dražba petih vagonov italijanskega orožja po Madjarski je v francoskih listih izzvalo najostreje proteste. »Petit Parisien« in »Matin« izjavljata, da nasprotuje vsem juridičnim navadam, če se nalašč uniči dejanski stan pred razsodbo. Ta poskus zabrisanja predstavlja priznanje krivde in kaže tudi, da se mora mehanizem investigacije po Društvu narodov vsekakor izpremeniti, da se poenostavi in da postane sposoben za udarec.

Mala antanta bo razširila obtožbo

v Ženeva, 22. febr. (Tel. »Slov.«) V krogih Društva narodov so nevoljni radi postopanja madjarske vlade pri uničenju monoštrskega orožja, dasi je s tem Društvo narodov praktično rešeno skrb za investigacijo na licu mesta. Zastopniki držav male antante, ki so zbrani na zasedanju varnostnega komiteja, so vsled postopanja Madjarske ogorčeni ter so v brzojavkah prosili svoje vlade, da smejo predlog za investigacijo proti Madjarski, ki je bil stavljen pri Društvu narodov, utemeljiti in razširiti in ves proces madjarskih kršitev trianonske mirovne pogodbe spraviti na razpravo pri prihodnjem zasedanju Sveta Društva narodov.

Poljska-litovska pogajanja

v Kovno, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Po uradnem poročilu se bo v kratkem izročila litovska nota Poljski kot odgovor glede obnove pogajanj. Woldemaras bo vztrajal na tem, da se pogajanja vrše z udeležbo Društva narodov. Najprej se bo razpravljalo o litovski odškodninski zahtevi radi priključitve Vilne k Poljski.

Tangerski spor poravnana.

Paris, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Pogajanja med Francijo in Španijo glede tangerskega statuta so privedla do načelnega soglasja, tako da je končna rešitev samo vprašanje formalnega podpisa.

Volitve na Japonskem — narodna slavnost.

Tokio, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Prve volitve na podlagi splošne volivne pravice so potekle v vsej državi mirno, četudi je razsajal vihar in neurje, ki sta grozila zavrniti mnogo ljudi, da ne bi mogli glasovati. Volišča so bila zelo slikovita, ker so prihajali volivci v narodnih in evropskih nošah. Volivni rezultati bodo znani šele jutri.

Albanci umirajo od lakote

Ženeva, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Albanska vlada je poslala glavnemu tajniku Društva narodov spomenico, v kateri prosi Društvo narodov za nujno pomožno akcijo severno albanskemu prebivalstvu, ki umira od lakote. Vlada prosi, da se Svet Društva narodov s tem vprašanjem takoj bavi.

Skupna francosko-angleška banka

v London, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Danes so se začeli v angleški narodni banki razgovori, ki bodo trajali dva do tri dni med guvernerjem angleške narodne banke s predsednikom francoske narodne banke Moreaujem in njegovim namestnikom Ristom. Razpravljali bodo o ustanovitvi angleško-francoske emisijske banke, ki se bo smatrala kot skupna ustanovitev francoske narodne banke in angleške Mitlande-Banc. Dalje so se zastopniki bank bavili z zlatimi zalogami, ki jih ima francoska narodna banka v Londonu in ki delajo angleški narodni banki resne skrbi.

Angleško-francoski kapital za Romunijo

v Frankfurt, 22. februarja. (Tel. »Slov.«) »Frankfurter Zeitung« poroča, da gre pri pogajanjih, ki se vrše v Londonu med guvernerjem francoske in guvernerjem angleške narodne banke, za vprašanje stabilizacije romunske valute, ker skuša angleški kapital, slično kakor v drugih balkanskih državah, spraviti pod svoj vpliv tudi sanacijo romunske valute. Francoska narodna banka pa hoče izvesti sanacijo v Romuniji s podporo ameriškega kapitala (Blair & Co), kakor se je to izvršilo že na Poljskem.

Bratianu gre v Pariz?

v Bukarešt, 22. febr. (Tel. »Slov.«) V političnih krogih se vzdržuje vest, da bo ministriški predsednik Vintila Bratianu te dni šel v Pariz, kjer bo razpravljal o ureditvi spornih gospodarskih vprašanj med obema državama. V prvi vrsti gre za romunske predvoje dolgov.

Amerikanci prodirajo na Polisko

Berlin, 22. februarja. (Tel. »Slov.«) Po poročilih tukajšnjih listov je sklenila ameriška tvrdka Hariman s 400 amerišskimi delavci pogodbo, s katero se slednji obvezujejo delati eno ali dve leti v gornješlezjskih tovarnah. Delavci bodo zaslužili dnevno 50 zlotov (300 Din), obenem pa se jim bodo povrnilo vozni stroški sem in tja. Ker je v Gornji Sleziji okrog 50.000 brezposelnih delavcev, so slenile delavske strokovne organizacije organizirati protestno gibanje proti Amerikancem.

Gospodarski pokret v Avstriji

Dunaj, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Institut za raziskavo avstrijske konjunktore pravi v svojem poročilu, da Avstrija leto za letom gospodarsko napreduje in se konsolidira. Zadnji mesec je padla brezposelnost in se oživel zlasti notranji trg. — Iz avstrijskih finančnih krogov poročajo, da so pogajanja za novo avstrijsko zvezno posojilo naletela na težkoče, vsled katerih se bo morala realizacija posojila za nekaj mesecev odložiti. — Med Avstrijo in Češkoslovaško so se izmenjale ratifikacijske listine o pogodbi, tičeče se zrakovplovstva med obema državama. Z isto pogodbo so se uredile tudi zračne proge.

11.500.000 dolarjev premoženja v Ameriki.

v Dunaj, 22. febr. (Tel. »Slov.«) S sprejemom ameriškega zakona o oprostitvi tujega premoženja bo postalo prosto tudi premoženje Avstrijcev, če da avstrijska vlada jamstvo za kronske dolgove avstrijskih državljanov, kakor avstrijsko premoženje v Ameriki, katerega saldo se ceni na 11.500.000 dolarjev.

Med Prago in Varšavo napetost pojenjuje.

Varšava, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaška vlada pošlje te dni v Varšavo posebno komisijo, ki se bo pogajala s Poljaki o carini. Gre za to, da se nameravajo povišanje uvoznih carin znižati in tako pride do zopetnega rednega prometa med obema državama. Poljska vlada je sporočila v Prago, da je načelno pripravljena pogajati se o olajšavi carinskega prometa.

Kriza v kovinski industriji se bliža koncu.

Berlin, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Minister za socialno politiko dr. Brauns je izrek razsodišča, da se zviša meza na uro približno za pet penigov, označil za obvezen. S tem je za enkrat kriza v nemški kovinski industriji dobila milejše lice.

Elektrifikacija železnice v Nemčiji.

Berlin, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Dva dni že vozi v Nemčiji prvi električni brzovlak, in sicer na progi Halle—Leipzig. Vozijo s hitrostjo 100 km na uro, s čemer so prekorčili hitrost D-vlakov. Cene za osebni promet so ostale iste.

Tudi v CSR bo rudarski spor poravnana

v Praga, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Pogajanja za sporazum med češkimi rudarji in rudarskimi podjetniki so se vršila danes ves popoldne in ves večer in trajajo tudi še sedaj, ko se oddaja ta vest, ne da oi bilo kaj znanega o dosedanjih uspehih. Šmatra se, da bo še nocoj prišlo do ugodne rešitve.

Fašistovski volivni red

V ponedeljek je fašistovski ministarski svet sprejel načrt novega volivnega reda za italijanski parlament, ki ga je izdelal v soglasju z ministrom notranjih zadev Mussolinijem. Justični minister Rocco. Načrt volivnega zakona odgovarja popolnoma principu fašistovskega režima, ki se za zadnja leta trudil, da Italijo da popolnoma drugačno, fašistovski ideologiji odgovarjajoče lice. Fašistovski režim je še preje izdelal nedemokratski volivni red, ki je prisodil relativno najmočnejši skupini ogromno večino v italijanski poslanski zbornici, a je vendarle manjšinskim strankam bilo zagotovljeno zastopstvo. Po novem volivnem redu bi v parlament prišli samo ljudje strogo strankarsko-fašistično opredeljeni. Načrt volivnega reda, ki pride v razpravo gotovo še marca meseca v poslanski zbornici, ima 11 členov in eno tabelo.

Z ustavo dela in celim kupom kr. odločb je fašistovski režim vsaj v načelu ustanovil korporativno državo, organizirajoč državljane v strokovne skupine, seveda popolnoma fašistovsko usmerjene. Tudi mora poslanska zbornica — senat je vsaj zaenkrat fašizem pustil pri miru — naj bi bil izraz korporativne države. Mesto sedanjih 500 poslancev, poslanska zbornica bi štela 400 članov. Pravico kandidiranja imajo le Zveze posameznih sindikatov. Te zveze posameznih strok, ki jih je sedaj 13 predlagajo dvakratno število kandidatov, kolikor šteje zbornica članov, po ključu, ki se nahaja v volivnem redu priloženi tabeli. Od 100 kandidatov bi torej predlagale Zveze poljedelcev 24 (12 Zvez poljedelskih delodajalcev in 12 Zvez delojemalcev; vobče temelji fašistovski volivni red na pariteti delodajalcev in delojemalcev), Zveze industrijskih delodajalcev in delavcev ter nameščencev 20, trgovski sindikat 12, pomorski in zračni promet 10, suhozemni promet in notranja plovba 8, banke in nameščenci 6, svobodni poklici 20.

Iluzijo o morda pravični ter demokratični kandidaturi nam hitro stre nadaljnji postopek. Volivni red ne le določa, da kandidate razen strokovnih zvez lahko predlagajo tudi druge legalne priznane, kulturne, vzgojne in socialne ustanove, ampak daje Velikemu Fašistovskemu Svetu naravnost konstitucionalno pravico. VFS namreč od strokovnih zvez predlaganih 800 kandidatov lahko poljubno odkloni in nadomešča z drugimi osebami, ki jih smatra za primerne. Sele od VFS redigirana kandidatska lista pride pred volivce.

Volivno pravico prizna zakon 21 letnim državljanom in tistim več kot 18 let starim državljanom, ki so omoženi ter imajo otroke, ki pa: a) plačujejo redni sindikalni davek, ali so funkcionarji strokovnih zvez, b) plačujejo vsaj 100 lir letnega direktnega davka državi in samoupravnim oblastem, ali pa imajo državne zadolžitve z letno rento najmanj 500 lir; c) spadajo v državno in samoupravno službenstvo in d) so duhovni vseh v Italiji priznanih ver. Volivna pravica državljanov pa obstoja v tem, da od fašistovskega režima predlagano listo poljubno odklonijo ali sprejmejo z besedico »da« ali »ne«.

Če je od VFS predlagana in v uradnem listu objavljena lista kandidatov dobila nadpolovično večino vseh oddanih glasov, glavni volivni odbor, sestavljen od funkcionarjev višjega apelacijskega sodišča v Rimu, proglasi uradne kandidate za izvoljene. Če pa uradno listo volivni korpus odkloni, pride v enomesnem roku do druge volivne procedure. Zda namreč lahko vsaka organizacija, ki šteje nad 5000 članov-volivcev, predlaga svojo kandidatno listo, ki pa sme obsegati samo tri četrtine vseh poslanskih mest. V novih volivnih listah, ki dobi največje število glasov, dobi kratkoma tri četrtine mandatov. Liste, ki so ostale v manjšini, delijo četrtino mandatov na ta način, da se skupaj seštejejo glasovi za nje oddane in se podelijo s številom mandatov, ki pripade manjšinskim listam. Tako dobljen količnik izključuje stranke, ki so dobile manjše število glasov.

Ni dvoma, da bodo danes v Italiji izvoljeni takoj kandidati fašistovskega vodstva. Fašistovski režim bo dobro poskrbel, da večina državljanov njegove liste ne odkloni. S tem je od volivne pravice državljana postala farsa. Volivci si ne more več po svoji prosti volji izbirati mandatov.

Težko bodo zadeti z novo fašistovsko reformo Slovani v Italiji. Njih parlamentarnega zastopstva ne bo več in je težko verjetno, da bi tudi pri naknadni volitvi dosegli količnik.

Sploh je ves načrt volivnega reda samo v zasmeh demokraciji in parlamentarnemu načelu.

Slovenci v Italiji

Duhovniku je prepovedan vstop v šolo. Gosp. Kjuder, župnik v Tomaju, je prejel od ravnatelja ukaz, da ne sme več poučevati verouka. Verouk bodo v njegovih treh šolah poučevali odlaš Italijanski učitelji. Zaistro prihaja torej pritisk na Kras. Med drugimi je tudi g. Vodopivec, župnik v Nabrežini, prepovedan vstop v šolo.

Kako naj se poitalijanuje? Ker so fašisti pri raznarodovanju slovenskih imen naleteli na odpor v trgovskih in pridobitnih krogih, razlagajo fašisti zakon o popravljanju imen tako, da naj ti krogi ohranijo staro, pridajo pa novo ime. Tako bi se n. pr. imenoval Oehler obenem tudi Olivi. Namen je ta, da si stranke zapomnijo staro firmo. Kot poroča »Piccolo« iz Rima, se Mussolini sam močno zanima za to raznarodovalno akcijo in izraža svoje veliko zadovoljstvo. Dosedaj so fašisti vrgli vse skrb na mesta, sedaj gredo tudi na deželo. Podesetati bodo pritisnili v prvi vrsti na obrtnike, ki bodo morali, ali spremeniti ime ali pa bodo izgubili koncepcijo. Za njimi pridejo na vrsto upokojenci in invalidi, občinski nameščenci, nato pa občani sploh.

Klaverni pust v Trstu. Živ dokaz, kako Trst propada, je bilo letošnje pustno razpoloženje. Razen razgajanja osem- do petnajsetne mladine in nekaj fašistov, ki so peli po mestu »Giovinezza« je bilo v Trstu vse doma, zaspano in klaverno.

Nesreča pri eksploziji. V železnih livarnah v Skednju je pri eksploziji med drugimi bil ranjen tudi nek Slovenec, jugoslovanski državljan. Ko se ga pripeljali v mestno bolnico, ni bil sprejet, češ, da je tuje. Šele na intervencijo uradnika zavarovalnega zavoda, pri katerem je bil nesrečnež zavarovan, so mu dovolili sprejem v bolnico.

Krajevne železnice se odkupijo

v Beograd, 22. febr. (Tel. »Slov.«) V železniškem ministratvu se je sestavila posebna komisija, ki bi proučila vprašanje odkupa vicinalnih železnice, katerih akcije se nahajajo v zasebnih rokah. Železniški minister želi, da se vprašanje odkupa teh železnice uredi na zadovoljiv način.

v London, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Angleški letalec Winkler je davi dospel s svojim letalom v Darwin v severni Avstraliji. S svojim malim letalom je dosegel nov rekord za prosto London—Avstralija.

Radi stanovanj - apel na volivce?

Dunaj, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Načrt reforme stanovanjskega zakona, ki izhaja še iz vojnega časa, je izzval v javnosti živahen odmev, ki je vseskozi ugoden. Predlog bodo dobile v pogled vse zainteresirane korporacije, da se o njem izrazijo Socialni demokrati zastopajo stališče, da je treba stanovanjski zakon kar najbolj reformirati. Ta predlog zavrača in zdí se, da ga hočejo uporabiti v agitacijske vrste, kot je »Slovenec« že poročal. Svojim pristašem zamlčujejo, da novi načrt ne vsebuje nobenih novih obremenitev najemnikov Poslanec Eldersch je na zbornični seji trdil, da je ogrožena prepoved odpovedi. Pri tem se je skliceval na svoje volivce, katerim je obljubil ščititi stanovanjski zakon. V svojem govoru je govoril o možnosti novih volitev, češ da predno se bi izsilila reforma stanovanjskega zakona, je treba za to vprašati volivce.

Krantz hoče študirati

Berlin, 22. febr. (Tel. »Slov.«) Pavel Krantz se nahaja v bolnišnici Schönberg, kjer bo ostal še par dni pod zdravniškim nadzorom. Meščanstvo in Krantzovi sošolci so okrasili stanovanje družine Krantz s cvetličami. Krantz je tudi v bolnici prejel mnogo daril, med drugim ponudbo neke gledališke in neke filmske družbe, da bi pri njih nastopal. Krantz je vse to odklonil, češ, da se hoče posvetiti študiju in napraviti maturo,

Kaj je novega

KOLENDAR.

Četrtek, 23. februarja. Peter Dam., Romana, Siren. — Jutri: Modest (Prestopni dan).
Dunajska vremenska napoved za 23. februar. Menjaje oblačno, ponoči zmrznjeno.

ZGODOVINSKI DNEVI.

23. februarja: 1391. je umrl bosenski kralj Tvrtko. — 1859. se je rodil dr. Fr. Lampe. — 1903. je umrl na Dunaju komponist Wolf, ki se je rodil v Slov. gradu. — 1905. je umrl hrvatski pisatelj in vseučiliški profesor dr. Milivoj Šrepić. — 1813. se je rodil v Leipzigu Franz Delitsch. — 1863. se je rodil slikar Franc Stuck. — 1908. je umrl češki pisatelj Svatopluk Cech.

★ **Občinske volitve.** V šestih občinah župnije Sv. Trojica v Halozah so se vršile občinske volitve. V vseh šestih občinah je zmagala SLS.

★ **Zlato poroko** sta obhajala 16. t. m. v Stopičah pri Novem mestu posestnik Janez Pipan in njegova žena Uršula.

★ **Umrl** je 19. t. m. v Mravi na Kočevskem g. Matija Cetinski. Bil je znan po Kočevskem kot trgovec z vinom, senom, lesom in prešiči. Zanimivo je, da pri vsej svoji obširni trgovini ni imel nikakega knjigovodstva, vedel je pa vseeno natanko, koliko je on dolžan in koliko so mu drugi dolžni. Bil je tudi župan. Zadel ga je kap.

★ **Zanimiva polemika z orjunaši.** Med splitskim veslaškim športnim klubom »Gusarjem« in orjunaškim glasilom »Pobeda« je prišlo do ostrega konflikta. »Pobeda« je namreč javno nastopila proti »Gusarju«, ker so bili na njegov ples povabljeni tudi nekateri Italijani. Dr. Ivo Stagić, predsednik »Gusarja« trdi, da so dotični Italijani s svojo naklonjenostjo že davno postali dobrotniki »Gusarja«. »Pobeda« sama pa nima pravice alarmirati javnost proti njemu radi nepatriotizma, ker je on s svojo finančno podporo omogočil njeno nadaljnje izhajanje. Kar se tiče Italijanov, trdi dr. Stagić, da mora »Pobeda« pogledati najprej na svoje strani, ki so polne oglasov v prvi vrsti italijanskih paroplovnih društev. Razen tega je znano, da je italijansko premogokopno društvo Monte Pranita pogosto dobavljalo »Orjuna« premož za razne izlete njenih četniških batalionov. Predsednik »Gusarja« odreja svojo nadaljnjo podporo »Orjuna« in izstopa iz nje.

★ **Osebnosti v pošte.** Nastavljeni so: Za pogodbenega poštarja Martin Zidarn v Smartnem ob Dreti; za dnevničarke: Marija Zimmerlova v Dolnji Lendavi, Marija Kokačeva in Ana Bučarjeva na ravnateljstvu. — Premišljeni so: pb. ur. II-4 Mara Kocijančičeva iz Sent Ilje v Slov. gor. na glavno ljubljansko pošto in Alojzija Cemetova iz Ljubljane v

Moravce; pb. ur. II-5 Berta Okornova iz ljubljanske pošte št. 3 na gl. ljubljansko pošto; telef. III-3 Karla Fliskova iz Rimskih Toplic v Zagorje ob Savi in Terezija Radovanova iz Sent Vida pri Stični v Mokronogu; pripr. III-4 Marija Kurbusova iz Celja v Rogaško Slatino, Iv. Tratnik iz Maribora na ljubljansko kolodv. pošto, Vladislava Mikuževa iz Moravce na pošto št. 3 v Ljubljani, Al. Ljubič iz Hrastnika v Litijo, Erna Korenčeva iz Ljubljane v Metliki; Angela Karnoškova iz Šoštanj, Danica Serajnikova iz Maribora, Ljudmila Bajčeva iz Litije, Romana Peitlerjeva iz Maribora, Marija Burgerjeva iz Ptuj, Vlado Bur iz Križevcev v Prekmurju, Kristina Mirtičeva iz Vinice pri Črnomlju in Ljudmila Schweigerjeva iz Gornje Radgone, vsi na glavno ljubljansko pošto; zvan. 3. skupine Marija Pompetova iz Ljubljane na mariborsko kolodv. pošto; dnev. Angela Dovganova iz Ljubljane v Ptuj, Klara Staničeva iz Ljubljane v Mursko Soboto in Helena Keržinova iz Ljubljane v Gornjo Radgono. — Zaradi redukcije so bile iz službe odpuščene: pb. ur. Marija Tomšičeva, Marija Malenškova in Emilija Tropona, vse na mariborski kolodv. pošti; pb. ur. II-5 Gabrijela Rupretova, Marija Pinglova in Zora Hafnerjeva, vse na glavni pošti v Ljubljani ter pb. ur. III-4 Tatjana Kandertova na ljubljanski kolodvorski pošti; pogodbeni poštar v Smartnem ob Dreti Martin Zidarn star. se je odpovedal poštne službi.

★ **Sejem v Ločah.** Dne 24. februarja je v Ločah pri Polčanah velik živinski sejem. Vabijo se udeleženci.

★ **Rentgen za bolnico v M. Soboti.** Vodstvo bolnice, ki se je zadnja leta razvila iz okrajne lokalne bolnice v bolnico za vso Slovensko krajino, je uvidelo, da bolnica ne more zadostiti vsem zahtevam brez rentgen-aparata. Mariborska oblastna skupščina je po prevzemu bolnice obljubila kredite in kakor se doznava, je en del vsote že odobren. Rentgen bo za bolnico zelo velika pridobitev.

★ **Bogojina ne dobi pošte.** Občina Bogojina (Slov. krajina) se je obrnila na pošto ministrstvo s prošnjo, da se otvori v občini, ki je sedež precej velike župnije in v kateri je orožniška postaja, pošta. Ministrstvo je prošnjo zavrnilo, ker je promet premajhen, tako da ni vredno vzdrževati poštnega urada.

★ **Organizacija pomožnih bolniških zdravnikov za Slovenijo** je na svojem XX. rednem obnem zboru izbrala nov odbor, ki se je sestavil tako: predsednik dr. Janko Kalan, podpredsednik dr. France Podkoritnik, tajnik dr. Viktor Kocijančič, blagajnik dr. Maks Kremžar, odbornika dr. Stane Skulj in dr. Marijan Polenšek; revizorja dr. Pavel Pehani in dr. Slavko Grum. Vse gg. kolege, ki še niso člani našega društva, iskreno vabimo, da javijo svoj pristop.

★ **Stalni odbor Kongresa pravnikov kraljevine SHS** je imel svojo sejo v Zagrebu dne 19. t. m. v poslopu nove borze. Začetkom se je spominjal smrti bivših zaslužnih odbornikov dr. Ladislava Polića (Zagreb) in dr. Janka Babnika (Ljubljana). Sledeča razpravljanja so veljala aktualnim vprašanjem bodočega kongresa. Soglasno je bilo sklenjeno, da se priredi IV. kongres v Skoplju v času med 21. in 27. septembrom. Prijave se dopuščajo do 15. avgusta 1928 in jih je nasloviti na društva, kjer so kongresni udeležniki včlanjeni. Na kongresu se izvede najprej svečanostni del, ki bo obsegal spričo obhajanja desetletnice naše osvoboditve na historičnih tleh bivše Dušanove prestolnice dvoje svečanih predavanj o tem vladarju stare Srbije. Predmeti strokovnega dela kongresa se bodo tikali problemov agrarnega, monopolnega, avtorskega, kazenskega in pomorsko-rečnega prava. Referenti se bodo naprosili v kratkem. Spomenica z referati izide okoli 1. avgusta t. l. Pri prijavi je zanj plačati poleg kongresnine še znesek 25 Din. Za izlete v okolici Skoplja skrbijo skopljanski komite. Za oddaljene kraje bodo kongresnim udeležnikom postavljene posebni vlaki s cenami, ki bodo nižnje izpod doslej običajne višine. Slovenske pravne st. zastopala na seji gg. univ. prof. dr. Dolenc in sodni svetnik dr. Sajovic, srbske gg. dr. Janković in Filipović, hrvatske pa gg. dr. Verona, dr. Mogan, dr. Politeo. Izpolnitev odbora vsled smrti dr. Polića se izvrši po želji hrvatskih pravnikov.

★ **Dve nesreči pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.** Zelar Jože Roškar v Zagajskem vrhu — župnika Sv. Benedikt v Slov. goricah — je podiral s svojimi sosedi drevje v gozdu Jožefa Ernsta na Ščavnici. Ravno kar so podkopali skupino petih dreves, ki so bila skupaj vrsta. Ko je pritril Roškar vrh na enem drevesu, je šel rekel: »Sedaj pa lahko izmolim kesanje.« Nato so potegnili: Drevje se je nagnilo in padlo na drugo stran, kamor ga niso vlekli. Ravno v isti smeri je bežal Roškar, a je že bilo prepozno. Močno vejeve ga je zadelo in stlačilo trenutno skupaj, da je bil takoj mrtev in so morali njegove ostanke zaviti v plaho in jih prepeljati na vozu na mirodvor. Izpodkopano drevje je istočasno poškodovale smrtonosno Franciško Poljak. Dvojna nesreča je močno pretresla celo oko-

lico. Smrtno ponesrečeni Roškar je bil zelo priljubljen in spoštovan od vseh.

★ **Nadloga divjih svinj v laškem okraju.** Poleg raznih vremenskih nezdj je laški okraj hudo prizadet od nadloge divjih svinj, ki so se pojavile v gozdovih krog Jurklostra in Planine na stotine. Vzrokov, da se je ta divjačina tako razmnožila, je več. V dobi gospodarske svobode od l. 1848. naprej je izginilo pod graščinsko imetje samo v občini Jurkloster 15 kmetij. Graščina ni več obdelovala dotičnih posestev, ampak zasadila zemljo z gozdnim drevjem, ali pa so se posestva tudi sama pogozdila. Gozdovi se sicer v laškem okraju izsekavajo, novi nasadi pa se ne čistijo in ne trebijo in imajo divje svinje v gozdekih najboljša skrivališča. Po gozdovih pri Sv. Trojici pri Jurklostru lovci ne morejo slediti divjačini, ker je vse preveč na gosto prerasčeno z robidovjem in srobotjem. Pri takih krajevnih razmerah ni nič čudnega, če pridejo v nočeh divje svinje na njive kar v celih krdelih in uničijo v eni noči 5—10 mernikov koruze, kar pomeni za revnejšega kmeta občuten udarec. Lansko jesen so se pojavile divje svinje po vaseh občine Sv. Lenart nad Laškom in Marija Gradec. Priredila sta se že doslej dva večja lova na to divjačino, a sta bila brezuspešna, ker so lovili taki lovci, katerim je največ na tem, da ostanejo škodljivci pri življenju. Sedaj se dela ponovno na tem, da se priredi večji lov iz samih kmetov, ker sicer se bodo deželni pridelki po celem laškem okraju od divjih svinj bolj uničevali kakor pa po vremenskih nezdjah.

★ **Drzna tatvina.** Na pustni torek, ko hodijo maske od hiše do hiše, je ta večer izbral neki uzmovč v svoj prid v stanovanju g. Kolkaja, restavraterja na kolodvoru v Trbovljah. Ko so maske plesale in divjale okoli 11. ure po noči po gostilniški sobi, se je ena osebja, jeli bila maska ali ne, to se je priplazila v stanovanjske prostore g. Kolkaja, ter odnesla v denarju 8000 Din, v zlatu pa za okoli 4000 Din, ter vse dokumente. Kakor je izpovedal neki šofer, je videl nekega moškega, ki je z vso naglico prišel na kolodvor ter vstopil v vlak, ki vozi okoli pol 12. ure, brez voznega listka.

★ **V trehuh ga zabodel.** Na pustni večer je v Trbovljah čevljarski pomočnik zabodel v trehuh z nožem svojega mojstra g. Kukenberga, ki je obenem gostilničar pri g. Goropvešku. Ta je nič hudega sluteč šel iz svojega stanovanja na stranišče, ko se mu njegov pomočnik približa, in ga sune z nožem v trehuh ter ga težko rani. Kakor se domneva je storil dejanje iz maščevanja, ker mu ni dal zvečer predjuma. Napadalec je po dejanju zbežal.

★ **Od prežanja v bolnico.** V ptujsko bolnico so prepeljali nekega Veroneka od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Na Brenclovi gostiji je silil med svate z nožem in samokresom, dobil pa je v nadaljnjem razpletu pretepa s sekuro po glavi. Rane so smrtonosne.

★ **Sprememba posesti.** Belinovo posestvo pri cerkvi Sv. Trojice v Halozah je prešlo v last veletrgovca g. Majerja iz Ljubljane.

★ **Ponesrečil se je v terek posestnik v Čeah pri Trbovljah** Matija Golouh. Splašili so se konji, voz se je preobrnil na moza, zlomil mu nekaj reber in odtrgal peto na nogi.

★ **Vlom.** V Gotovljah so neznan tatovi vlomili v shrambo v župnišču ter so vešika, težka vrata s podboji vred vzdignili, pri čemer se je vdrl zid in s težkimi kamni se zvalil na tla. Vzeli so iz hlapčeve omare suknjo, dve srajci, klobuk in čepico. Denarja pa niso našli, čeravno je ležal pod papirjem; na tleh so ležali trije »kovači«; jogri so šli na špeh in klobase — a zmoliši so se — morali se odkuriti z dolgim nosom.

★ **Najden mrlič.** Na pustni torek so našli v Zalogu v jarku mrliča. Bil je božjasten ubožec iz Pirešice. Najbrž ga je napadla božjast. Prenesli so ga v Gotovlje v mrtvašnico.

★ **Krvava maskerada v Dalmaciji.** »Slovenec« je včeraj na kratko poročal o krvavi borbi, ki se je vršila v nedeljo dopoldne med dalmatinskim vasema Gromačo in Kliševom. V ponedeljek pozno v noč je dubrovniški policijski ravnatelj izvedel preiskavo na licu mesta. Aretiranih je bilo 26 kmetov iz Gromače. Zaslišani so bili vsi težko ranjeni kmetje, ki so bili prepeljani v bolnico. Preiskava je ugotovila, da je v nedeljo ob 4 popoldne odšla skupina kmetov iz Kliševa z maskerado. Nasproti ji je prišla druga skupina kmetov iz Gromače. Obe skupini sta bili maskirani. Ko sta se srečali, je prišlo do bitke s kamenjem. Prva je pričela metati kamenje skupina iz Gromače. Skupina iz Kliševa je na napad odgovorila, tako da je prišlo do prave bitke, v kateri so se pričeli rabiti tudi noži in palice. Kakor pripovedujejo ranjenci, je bitka trajala eno uro. V tej bitki je bil težko ranjen Gjur Batinič in sicer z udarcem motike. Našli so ga dobesedno pokopanega pod kamenjem. Čez dve uri je umrl. Nekaj minut poprej se je še zavedel in pred pričami izjavil, da ga je ranil kmet Mikijević. Razen tega je še šest kmetov težje, dvajset pa lažje ranjenih.

★ **Velik požar na mostarskem letališču.** V ponedeljek, ob 8 zvečer je nastal velik požar v garažah aerodroma v Jasenici pri Mostarju. Ogenj se je zelo hitro razširil, na pomoč pa je hitro prišla vsa garnizija in gasilci iz Mostarja in mostarske tvornice. Požar so s težavo lokalizirali do polnoči. Zgorele so

Lene roke vkljub domačim delom.

Gospodinja, ki ima vsak dan opravo z vročo in mrzlo vodo, ima čestokrat razpokano in hrupavo kožo. Nivea-crema izleči te poškodbe v kratkem času. Poskusite

Nivea-cremo

velike množine bencina ter devet luksuznih avtomobilov vojnega erarja. Škoda se ceni na milijon dinarjev.

★ **Cigani izvršili 40 ropov.** V Kneževih Vinogradih v Baranji, nedaleč od Osijeka, so bili aretirani trije cigani, ki so izvršili le v Baranji približno 40 ropov. Dalje so izvršili več roparskih umorov v Smederevu in v Cuperiji v Srbiji. Proti tem razbojniškim ciganom je orožništvo uvedlo natančno preiskavo.

★ **Krvav napad na Ilici v Zagrebu.** Gostilničar Stjepan Halambek na Ilici v Zagrebu je naročil svojemu hlapcu Franju Tujcu, naj mu čuva voz z jabolki in s krompirjem na dvorišču pred tatovi ter mu je dal v ta namen revolver s štirimi naboji. Ko je Tujec čuval jabolka, je prišel mimo kmet Ivan Miholj, rodem iz vasi Prosenik pri Velikem Trgovišču, ki je šel pred kratkim prišel v Zagreb v zdravljenje. Tujec je Miholja brez povoda napadel, ga pretepel s palico in mu odvzel listnico z 80 Din. Ko je prišel Miholj bežati, je Tujec ustrelil večkrat za njim in ga zadel v trebuh. Težko ranjenega Miholja so prepekljali v bolnico, Tujca pa aretirali. Zdravniki dvomijo, da bi Miholj okrevljal.

★ **Prodaja starih avtomobilov.** Ravnateljstvo državnih železnic v Belgradu razpisuje tretjo javno ustmeno licitacijo na dan 28. februarja 1928 za prodajo 61 kom. avtomobilov in ene avtomobilske priklovice s pripadajočimi rezervnimi deli. Pogoji za to prodajo se dobijo v strojnem oddelku ravnateljstva drž. železnic v Belgradu in v avto-garaži minist. stva za promet na železniški postaji Belgrad vsak delavni dan od 8—12.

★ **Proti zaprtju in hemeroidom,** motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef«-grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spocer. trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drvi imata nočno službo: Sušnik na Marjinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti

© **Dva bruhajoča ognjenika Vezuv in Etno** nam bo opisal prof. Janko Mlakar na XVIII. prosvetnem večeru v Unionu. Stevilne skioptične slike bodo pojasnjevale zanimive predavanj. Predavatelj se je sam povzpel na te vrhove, na kakšen način, nam bo zaupno povedal v petek zvečer. Predavanje bo zanimalo hribolazce in dolinoplace, zato priporočamo, da si zajamčijo prostore s tem, da kupijo vstopnice že v predprodaji v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva c. 5. Rezervirani sedeži po 5 Din, navadni sedeži po 3 Din, stoječi po 2 Din.

© **Razstava češkoslovaškega stavbarstva** bo otvorjena v soboto dne 25. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne na slavnostni način. Pošiljka razstavnega materiala je ravno kar prispela ter se je za instalacijo že začelo. Razstava bo prvovrstna kulturna prireditev, kajti njena vsebina bo podrobno informirala o sedanji razvojni stopnji moderne arhitekture prijateljskega naroda. Instalacijo razstave vodi dr. Kamil Novotný iz ministrstva prosvete v Pragi.

© **Razstava češkoslovaškega stavbarstva v Ljubljani.** Po informacijah, ki smo jih prejeli na kompetentnem mestu, prinašamo danes seznam češkoslovaških arhitektov, ki se te razstave udeležujejo. To so: gg. Adámek, Balán, Benš, profesor na šoli arhitekture praške tehnike dr. ing. arh. Engel, Feuerstein, Fiala, Frágner, B. Fuchs iz Brna, J. Fuchs iz Prage, Gahura, arb. Gočár, profesor arhitekture na Akademiji upodablajočih umetnosti v Pragi, Grossmann, Harminec, Havlíček, Hofman, Hübschman, arhitekt Janák, Plečnikov naslednik na državni umetniško-industrijski šoli v Pragi, Jurkovič, Kalous, Kavalir, Kerhart, umrli ustanovitelji češke moderne arhitekture Jan Kotěra, ki je bil profesor na umetniško-industrijski šoli v Pragi, odkoder je, ko ga je nadomestil naš krajan profesor J. Plečnik, odšel na praško akademijo upodablajočih umetnosti, nadalje Kozák, Krejcar, prof. brnske tehnike Kroha, Křiz, Kysela, Libra, Linhart, Machoň, Marek, Merganc, Mezera, Novotný, prof. praške tehnike Petřík, Plhoň, J. Polívka, Rössler, Roškot, Rthá, Sláma, Starý, Šilinger, Spalek, Tyl, Vahala, Wachsmann, Wallenfels, Wiesner in Závorka. Med razstavljaljocimi je mnogo Pleč-

Kaj bo 25. marca?

Žrebanje stadionske loterije

nega mišljenja. Prav zato sva po shodu tako nehoti obstala pred znamenjem nebeške Kraljice. Vsemu našemu modernemu mišljenju in delovanju v onem delokrogu nedostaja nečesa, česar skoraj ni moči povedati z besedami. Tudi naše ženstvo nima tega; preveč pozemsko je. Nam vsem nedostaja duše, ki bi bila obrnjena zgolj navzgor. Nimamo vprav tiste žene, ki jo je anđel pozdravil, ki je nosila Zveličarja svetá, pretrpela njegovo križevno pot, doživela njegovo vstajenje in ki je zato priprošnjica zemlje v nebesih. Našemu gospodarstvenemu razumu je spet — in bolj kot kdaj prej — potrebno najvišje, najpobožnejše sprejetje Očeta, Sina in svetega Duha, da nas ne uniči pozemski duh. Le od zgoraj bomo dobili tisto moč, ki smo je potrebni, da spremenimo vso ekonomijo in služabnico pravega človeškega življenja in podvržemo pozemsko kraljestvo večnemu kraljestvu. Le to bi bilo »obvladavanje kapitalizma«. Med tem pogovorom sta se učitelj in urednik povrnila spet k zasneženemu znamenju Matere božje. Urednik je obstal in je začel s palico previdno odstranjevati sneg, ki je pokrival podnožje sohe. »Glejte,« je dejal, »tu je vse polno cvetja. Ljudstvo podzavestno občuti, da je tu resnica, ki ji morajo nanositi cvetja, ker pravzaprav ne prenese nobenih besed. Tu se izražajo v besedah rož najnežnejši in najgloblji občutki, kar jih je krščanstvo sploh vzbudilo v duši človeka. Kako borne so vse moje besede v primeri s takim češčenjem!«

Oba sta odšla dalje in dospela na živahne ceste. Tam zunaj je stala v snežnem metezu podoba milosti. Kmalu so snežinke spet pokrile rože in kmalu tudi vso Mater božjo. Kakor bela piramida je stala v metezu in skrila svojo večno skrivnost pod blesteči se plašč venomer padajočih snežink.

(Iz knjige: »Kristus in človeško življenje.«)

F. W. Foerster,

intelektualca eksploata današnji družabni red in ga prav tako drži v rokah kot delavca in kmetale. Nato so oznanili rešitev slov. literature s konsekvencnim naturalizmom, ki je drugje že davno preminul, in so pričeli koketirati z Zolajem, ki mu pravi Nietzsche: »Freude zu stinken.« Velika rešitev.

To mešanico nazorov so poveljevali z lepo zvencim rodoljubjem in reševanjem slovenstva s stokrat zdelano resnico, da smo res narod, in sicer političen narod — najnovejša razvojna stopnja. V svojem kričnem slovenstvu se znašajo nad vsakim, ki jim pride na pot, da bi si pridobili laurikole narodnih braniteljev. — Logika? Marksistično, to je internacionalno slovenstvo? Ali ni več slovenstva v eni sami Prešernovi, v eni sami Zupančičevi pesmi, v eni Cankarjevi črtici ali Jakopičevi sliki kot v vsem navdušenem besedičenju od reševanja univerze, Narodnega doma pa do brezpomembnih lokalnih prepričkov na univerzi? Več! Oni so slovenstvo ustvarjali in ustvarili, vi pa o njem samo gočitate.

In ti, ki rad bi pel nam »narod moj! — si že izmeril njega globokoet? obušil pevec davnih dni modrost? Preplehek nam, piščalkar, spev je tvoj! — (Zupančič.)

Njih »znanstveno veličino« nam osvetljujejo vsi članki s Kretlovim »Zolajem« — karikaturu njih estetičnega sveta —, Ruskim teatrom (n. pr. »On (Majerhold) tvori sintezo vseh izmov, ki jih po majerholdovski prikoži za svoj teater.« — »Kakor v vsaki revoluciji, se je napravilo (slovensčina!) tudi v ruski veliko poizkusov v umetnosti (veličina nove umetnosti je — poizkus!) in eden ne zadnjih je poizkus gledališča množice« — Ali ne zveni to kot: »Wer heute Dramatiker sein will und dennoch ein ausländischer Mensch ist, hat Aphorismen oder Glossen zu schreiben« — ali — »Ein Drama, das nicht gefilmt werden kann, ist überhaupt kein Drama, und wer das nicht glaubt, ist ein Greis, und sei er zwanzig Jahre alt (Soergel)«; fantastično in sentimentalno rusovstvo (»O matjuška Rusija!«) Oniča in »spenglerjansko, schopenhauersko brezupni dnevi Mrzelove »Nove Rusije«. (»Mnogo skrbi imam, važno in nujno pa je samo eno: »Kako bi preuredili svet, da bi se dalo živeti na njem.« Nietzsche je dal ime tem ljudem: »Mangel am Leben« in je imel prav.) — Vrh tega pa do miselnih zmenejav segajoča in jecljiva slovensčina (»Slovenstvo je tako naše znanstveno!) kot čustveno prepričanje! Verujem!) Kretlov, Udetov, Košakov in vseh ostalih poleg drobni podlistkarskih fraz v »Zapiskih«, »Gospodarskih in političnih referatih« in še kak ostareli feminizem.

Najvišjo sterilnost, ki je gonilna sila vsega gibanja, pa izpričuje najbolj ad usum zverificirana proza v pesmi plus že obrabljeni sentiment poleg tendence — kot nemška lirika iz »Menschheitsdämmerung« — in seksologija s politično tendenco v tako imenovanih novelah (n. pr. Kretlove. Saj jim poznam tudi rusko mater iz »Rundschau«!) in dramah (Tollerianstvo ali časovna dramska revija »Hoppla, wir leben.« — Na kaj lahko pokažete s ponosom? Ničesar niste ustvarili, torej je nujno logično, da prenehate še z besedičenjem, ker niste upravičeni razbijati, ko ne morete in ne boste mogli na razvalinah ničesar velikega sezidati. Kri vas izdaja. Morda ste ponosni na Sr. Kosovele? Ne prehitro! Kar je Kosovela, je iz Cankarja prečustvovani sentimentalni elegizem. Morda zavreli le v par pesmih res osebo. Vsa njegova poezija s tendenco pa je ponesrečena, — nepoezija.

Vse to je pokazala »Mladina« v dveh, treh letih. Ustvarila ni ničesar, niti nove besede ni izrekla. Zato je nepotrebnost in kulturno škodljiva, ker je neustvarjajoča. Vsega cenenejša blaga s s etovnih tržišč pa ne rabimo. Označil bi jo z Soerglovimi besedami: »Eine Bewegung, gross an Worten, arm an Werken!« Hrepenimo po tistem, ki se bo povzpel nad ostudnost naše sedanjosti, z eno roko naslonjen v slovensko preteklost, odkoder bo rasel njegov pogled preko časa, in bo kot ustvarjavec kazal z drugo v dobo, ki pride in ki bo nosila njegov pečat. Ta bo upravičen razbijati, kot je bil upravičen Cankar. »Mladina« je znamenje blodnega časa, ki ni našel višje kot v svetlišča minljivih malikov. Zato jo bo čas tudi zavrgel kot nepotreben kamen v naši kulturni stavbi, kakor je že mnoge.

Beseda je morala pasti, ker je bila klicana! Dunaj, januarja 1928.

Anton Ocvirk.

Koncert „Cantarea Romaniei“

Reprezentativno romunsko pevsko društvo, ca. 100 članov (sama intencionalci), ki je na svojih turnejah pridobil lep sloves v Evropi, je v ponedeljek 20. t. m. priredilo v Unioni vokalni koncert.

Koncert je bil za nas izreden dogodek, tako v čisto umetniškem smislu kakor tudi v smislu umetniške orientacije in komunikacije. Romunska glasba in reprodukcija nam je bila doslej neznan. Tem bolj nas je nje umetniška višina veselo presenetila in izredno hvalni moramo biti Romunom za to, da so nas seznanili s seboj in svojo lepo glasbo.

Spoznali smo romunske skladatelje Musicesca, Teodoresca, Galinesca, Viduja, Joro, Movilo, od inozemskih skladateljskih veličin Beethovna, Schütza (nemški prvak-skladatelj 17. stoletja), Rameaua, Moniuszka in srbskega Mokranjca (s priljubljenim znano skladbo »Kozarc«). Bil je to ugodno namešan program pesmi v starejšem in novejšem stilu, reprezentativni program, izbran po kvaliteti, često zmogel dvigniti specifično moderni interes za a-capella-stil, na drugi strani (zadnji del programa) pa nas je tudi seznanil z ritmično in melodično romunske narodne pesmi in plesa (Vidu, Muzicesco, Movila itd.).

Zborski material je zelo pevski inteligenten, zlasti smo občudovali zvočno, jedrnat base, toda so se zdeli ženski glasovi nekoliko utrujeni (ni čuda po teh turnejah!). Dirigent g. Botez bi bil nemara tudi orkestru dober vodja; ima svoj zbor silajno v rokah in je interpret univerzalne sorte, arhitektonik velik.

Zbor je nastopil v apartnih romunskih narodnih nošah in je pri petju — sedel, kar pa ni pevec motilo in tudi poslušalstva ne. Zael in nehal je bil koncert z romunsko in našimi himnami, in moral več kosov ponoviti. Zlasti je publika lepo sprejela lažje ritmične in plesne kose, dasti so glasbeno bolj verzirani uživali ob stvarih v a-capella-stilu. Poleg resnično umetniških, diči ta zbor tudi zelo redka tehnična vrhina: absolutne homogenosti glasov; često si imel vtis, da pojo štirje in ne 100 glasov!

Koncert nam ostane v najlepšem spominu. Čast tem pevcem, ki gredo na drago in dolgo pot (stroške krijejo sami!), da seznani in zainteresirajo svet za svojo domovino! Lepo bi bilo, če bi jim Slovenci obisk vrnili!

Naročajte „Slovence“!

Zdravstvo

Rakitna in boj proti tuberkulozi

Iščoč smernic za bodoči protituberkulozni boj v Sloveniji, je odprlo »Društvo za narodno zdravje v Ljubljani« v avgustu lanskega leta sporazumno z borovniškim društvom mali sanatorij z 10 posteljami za bolnike s kostno tuberkulozo na

Rakitni.

Uspehi, o katerih je v Slov. zdravniškem društvu v Ljubljani predaval vodeči zdravnik g. dr. Živko Lapajne, so bili tako izredno ugodni — polovica bolnikov je odšla popolno ozdravljena, drugi bi do celotnega ozdravljenja potrebovali še daljše solnčenje — da so danes podani nepobitni dokazi o zdravilnosti tega klimate. Ker so bili med bolniki za ko tno tuberkulozo tudi taki s škrofulozo (tuberkulozo žlez) in bolniki, ki so imeli komplikacije s težko pljučno tuberkulozo, pa so se te oblike tuberkuloze istočasno izborni pozdravile, je jasno, da predstavlja rakitniški klimat prvovrstno sredstvo za zdravljenje tuberkuloze vsake oblike.

Tu je vredno pripomniti razliko med izbranim planinskim in morskim klimatom. Kakor znano, se izleči škrofuloza in kostna tuberkuloza istotako na odprtem morju ter morski obali. Popolnoma neugodni pa so uspehi zdravljenja pljučne tuberkuloze na morski obali. Dandanes zdravniki naravnost odsvetujejo morsko obalo bolnikom s pljučno tuberkulozo. To je v glavnem v zvezi z obilnimi in hudimi vetrovi na morskih obalah, bilo je tudi vzrok, da se je znameniti francoski zdravnik dr. Rolie, ki je prvi zopet upeljal solnčenje in zdravljenje kostne tuberkuloze, s svojo bolnico na francoski rivijeri preselil v Lezen, tedaj v planine (Svica).

Danes lahko trdimo, da imamo na Rakitni najmanj istovredni klimat. Poleg tega: ta klimat je izboren tudi za pljučno tuberkulozo, nadalje, da se je metoda zdravljenja, ki smo jo v »Slovenec« svoječasno označili kot slovensko, izborni obnesla. Ta metoda obstoja namreč deloma v solnčenju v planinskem vzduhu, kar so priporočali že rimski zdravniki (Plinij starejši I, 23 p. Kr.) in jo je obnovil gori navedeni Rolie, deloma pa v prostem gibanju po svežem vzduhu. Tako so na Rakitni delali vsi bolniki — seveda ob lepem vremenu — izlete po ondotni preleptni okolici. Razume se, da so bili vsi srečni!

Raz znanstveno stališče je poudariti, da odvise tako obolenje kakor ozdravljenje za tuberkulozo od stanja imunosti proti tuberkulozi, to je: od stanja odpornosti, kakor ga izkazuje naš organizem proti tuberkulozi.

Bistveno je tedaj važno, da si vsakdo pridobi čim največjo imunost proti tuberkulozi. Katera pa so sredstva, ki dvigajo to imunost? Povsem najvažnejše je

uživanje ultravijoličastih žarkov.

kakoršne nam siplje naše sonce. Vedeti pa je treba, da so ti žarki le v čistem vzduhu in da jih posrka že vsak gost vzduh (megla) ali inace onečiščeno ozračje. Nahajajo se na morju, v Sahari — kar je pa za nas Slovence najvažnejše — v obilni meri na naših planinah.

Smernica, katero je društvo za narodno zdravje v Ljubljani pridobilo s svojim opazovanjem na Rakitni, je tedaj: Planinsko sonce je napraviti lahko pristopno vsakomur, od dojenčka do starčka! Iz te smernice izhajajoče naloge naj izvrše naše občine, javne oblasti, tehniki in vsak posameznik.

Da navedemo en sam vzgled, se ozmimo na našo slovensko prestolico. Kaj bi bilo treba v njej urediti v boju proti tuberkulozi? Predvsem seveda:

zdravo stanovanje

za vsako rodbino. V tem oziru moramo reči, da tozadevna higijenska propaganda ni bila brez uspeha. Dandanes vidimo, da se pri vodilnih politikih že poudarja pravilno načelo enodružinskih domov z najmanj 2 sobama, vsemi pritliklinami in vrtom. V Ljubljani bi se morala v tem smislu pregledati vsa stanovanja, kjer stanuje rodbina z otroci, vse take rodbine morajo čimprej priti do bigijenskih stanovanj; v tem smislu je nadaljevati in pospeševati stanovanjsko akcijo. Za deco pred šolsko dobo je odpreti

igrišča in solnišča

v zdravilnem ozračju, kjer se bodo lahko prosto in brez barike kretali v ultravijoličastih žarkih. V pošteve pride Savski prod pri Ježici, kamor je potegniti ljubljansko cestno železnico. Istotam je prirediti plavalni bazen za vse prebivalstvo, pa naj je Sava še tak hudournik. Začasno bi se mogel napraviti tak bazen med kamniško progo in državno cesto, prah s slednje bi se zabil s tehničnimi sredstvi.

Kot ljubljanska pljuča je označiti našo

Šmarno goro.

ki izrazuje obilico ultravijoličastih žarkov. V tem oziru je podpreti akcijo Šmarnogorskega odseka, ki si prizadeva napraviti Šmarno goro lahko pristopno. Potrebna je brv čez Savo pri Mednu, potrebno je čim največ novih, solne izpostavljenih potov, zlasti še dobro zavarovanih plezalnih potov, ki bi predstavliali višek preventive za malčke in odrasle.

Za vso šolsko deco je odrediti redne

celodnevne šolske izlete

v zdravilno planinsko ozračje. Seveda le ob sigurno lepem vremenu, preskrbeti je za dobro zabeljene žgance itd. Takih izletov nudi ljubljanska okolica veliko, n. pr. Šmarno goro, Sv. Miklavž, Kurešček, Grmado itd. Za vso slabotno šolsko deco pa je otvarjati

počitniške kolonije,

v katero svrhu se naj uporabljajo šolska poslopja, stoječa v zdravilnih klimatih. Zal, dandanes večina teh poslopj se nimajo pristrov za gospodinske tečaje, kar bo treba dopolniti, nakar bodo stale povsodi kuhinje na razpolago. V ljubljanski okolici bi prišle v poštev šole n. pr. v Iški vasi, na Golem, Rakitni, Dolskem in drugod, odkoder bi se lahko delali zdravilni izleti, solnčenja itd. Poleg tega bi bilo bolj paziti, da se zabrani onečiščanje vzduha po ljubljanskih ulicah: prepovedati bi bilo iztepanje prahu na ulico oz. obstoječo prepoved bi bilo uspešno nadzoro-

vati, pravilno odvažati smeti, potlakovati ceste in jih čistiti itd.

Slednjič pa bi bilo ustvariti možnost, da se morejo zdraviti v izbranim planinskem solncu vsi oni, katere je tuberkuloza že zadela. Ako bi se pri nas vzlic vsej propagandi ne mogla vzbuditi privatna podjetnost, ki bi nam na Rakitni odprla sanatorij, bi bilo želeto, da se tega koristnega (celo rentabilnega) podjetja loti največja slovenska občina:

Ljubljana.

V načrt bi bilo vzeti, da se za one bolnike, katerih bolezen je že napredovala, in ki bi radi tega morali več let ostati v rakitniškem zdravilnem klimatu, priredi v obliki primerne — po državni upravi privilegovane industrije — pridobitvena zmožnost, to je: sanatorijska industrija naj bi njim in njih rodbinam nudila eksistenco.

Na novem občinskem svetu je, da pokaže, da se ne plaši zgoraj navedenih težjih, pa uspešnih, nujnih, častnih in koristnih nalog.

Sveta življenje in vrvenje

Zanimivosti iz živalskega carstva

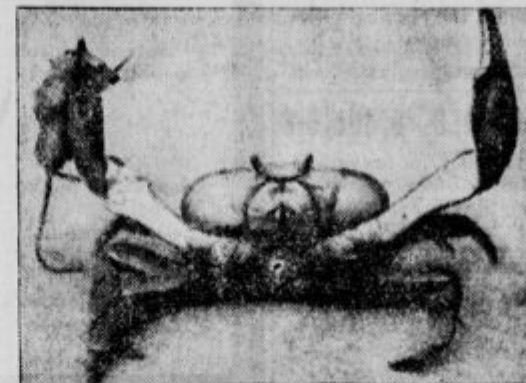
Med živalmi je v od narave strogo predpisanih mejah neizprosa borba za obstanek. Če ne bi narava skrbela za izredno plodovitost živalskih vrst, bi se le-te med seboj že davnej pokončale.

Prva silka n. pr. nam kaže borbo dveh gozdnih mravelj za življenje in smrt. Sta obe

iste vrste, toda iz dveh različnih gnezd. Ena je že podlegla, zmagovavka pa ji bo posadila svoje močne kremplje v telo in jo izpila ozir. izsesala.

Druga podoba kaže še bolj zanimiv prizor. Veliki morski rak iz Gambije na zapadni obali Afrike, je bil po močnem valu vržen iz morja daleč na suho. Ker ni mogel ali »hotel«

nazaj v svoj naravni element, vodo, se je prišel življenjskim okoliščinam na suhem. Ure in ure čaka nekretno na plen, ki bi po naključju prišel mimo njega. Samo oči, ki delujejo kakor teleskop so nasajene na konec dolgih, premikajočih se ... gledajo na vse strani. Kar prileti mimo miška, Bliskovito jo zgrabi rak s svojimi škarpami. Potem jo bo nesel k ustam in jo požrl s kožo in dlako, dočim se je prej redil z nežnimi prebivalci morja.

Sardinski ropar ustreljen

V Sassariju v Sardiniji je bil v torek ustreljen od orožnikov slavni sardinski brigant Stecchino, ki je v zadnjem času kljub vsemu zasledovanju izvršil celo vrsto ropov in umorov. Prebivalstvo mu je priredilo manifestacije. V kraljestvu gospoda Mussolinija roparska romantika torej še vedno ni izginila.

100 let poročena

V kraju Didiwa na Poljskem je umrl najstarejši poljski državljani, trgovec Leive Feld v starosti 120 let. Zapustil je 119 let staro ženo, s katero je bil poročen ravno sto let. Njuna najmlajša hči je stara 80 let.

Kralj z 20 podložniki

Na severuvzhodu Sardinije leži — pred vsem svetom skrit — majhen otok Tavolara. Ta majhna deželica, ki je komaj 8 km dolga in še ne 5 km široka ter se vzdiguje s svojim najvišjim vrhom 555 metrov visoko, šteje danes samo kakih 20 prebivalcev, ki so ali pastirji ali pa ribiči. V gostem gozdu, ki pokriva večino otoka, živijo kot edini predstavniki svobodno živečega živalskega sveta divje koze, ki pa najbrž potekajo od navadnih domačih koz. V letu 1843 je pristal in se naselil

Zadnja želja starega mornarja

Angleški parnik »Orita«, ki plove sedaj proti Južni Ameriki, ima na krovu čudnega potnika — starega mornariškega častnika, ki je šel na to težavno potovanje z upom, da spotoma umre! Ta stari morski čudak je stanoval v Londonu, kjer mu je prav dobro ugajalo, dokler je bil zdrav. Lepega dne pa je zbolel in njegova bolezen je postajala vsak dan hujša, tako da so zdravniki že izjavili, da na rešitev ni več misliti: najkasneje v desetih dneh nastopi smrt. Sedemdesetletni možakar pa je dolga leta gojil srčno željo, da mu bo dodeljen po mornariškem običaju grob v morju. Komaj je izvedel za mnenje zdravnikov, ko je naročil svojim sorodnikom, naj mu takoj kupijo vozni list za čim mogoče dolgo potovanje po morju, tako da bo — če že mora umreti, — pokopan v svojem priljubljenem elementu, ne pa v zatohli zemlji. Željo so mu izpolnili in sedaj se mož nahaja na »Oriti«, ves prožet s skrbjo, da ne umre v kakem pristanišču. Tedaj bi namreč prevzela njegovo truplo pristaniška policija in bi ga pokopala na suhem. Toda do sedaj je šlo vse po sreči. Zadnje evropsko pristanišče Santander je parnik že zapustil in se nahaja sedaj na potu v Valparaiso, tako da more stari kapitan — če je prognoza londonskih zdravnikov pravilna seveda, — upati na izpolnitev svoje želje. Da se pa izogne neprijetnim presenečenjem, si je kapitan kupil hkrati tudi — povratni vozni list; kajti tudi zdravniki se lahko motijo.

Tehnika

Inž. Romeo Strojnik: Zobata obratovala in Zobata obratovala v predlogah. Izdano kot monoskript. V Ljubljani, 1927. — Dasi imamo Slovenci že nekaj let svojo lastno univerzo in slovensko tehniko, vendar si mora pomagati učno osebo in tudi slušateljstvo s knjigami tujih jezikov. Tekom let bomo seveda prišli tudi do takih slovenskih knjig, ker je vsak začetek težak, je tudi spisovanje in zlasti izdajanje takih knjig združeno z velikimi ovirami, zlasti še zato, ker nimamo točno opredeljene terminologije za znanstven, tehniški jezik. Priuhoči zbirki inž. Strojnika, ki je že izdal priznani delo: Strojni elementi, sta zopet nov dodatek v tem pogledu. »Zobata obratovala« in »Zobata obratovala v predlogah« podajata v risbi in besedi: ravnanje in obratovanje z zobatim kolesjem, tako čelnega kolesa z ravnimi zobmi, čelnega kolesa s stopničastimi zobmi, s poševnimi zobmi, čelnega kolesa s čepi in s palcem, stopničastega in mimobežnega kolesa in zobatih obratoval na vijak. Vse ta ogromni material je na 102 straneh jasno podan in opremljen v posebnih zbirki z 38 velikimi, izborni in točno izvršenimi risbami. Kdor ima le količjak v pogledu v to vsebino in vse te risbe in v izvrševanje take zbirke na opalografu, ker naša založništva ne izdajajo takih knjig, bo razumel, koliko napornega in vztrajnega dela je v obeh zbirkah. To je dokaz, da je inž. Strojnik po poklicu in veščak svoje stroke. Veseli smo dragocenih pridobitev, obeh zbirk, za slovenski tehniški svet in smo prepričani, da sta tudi obogatili naš tehniški jezik, ki je v obeh zbirkah zares slovenski. Čestitamo g. avtorju, inž. Strojniku, zbirki pa najtopleje priporočamo!

Inž. M.

